

CAST - Center for Anvendt
Sundhedstjenesteforskning og
Teknologivurdering

J. B. Winsløws Vej 9B, 1. sal
5000 Odense C

Tlf.: 6550 1000
Fax: 6550 3880

Instrumenter til brug i forbindelse med Multidimensional Treatment Foster Care (MTFC) i Danmark

Oversættelsesrapport

Juni 2008

Charlotte Horsted
Mette Birk-Olsen

Kolofon

Titel	Instrumenter til brug i forbindelse med Multidimensional Treatment Foster Care (MTFC) i Danmark – Oversættelsesrapport
Forfatter	Konsulent, Charlotte Horsted Konsulent, Mette Birk-Olsen
Institutnavn	CAST – Center for Anvendt Sundhedstjenesteforskning og Teknologivurdering
Forlagets navn	Syddansk Universitet, Indkøbsafdelingen
Udgivelsesdato	Juni 2008
Trykkested	Syddansk Universitets Trykkeri
ISBN nr.	87-90923-97-9

Indholdsfortegnelse

Forord	2
1. Introduktion	3
2. Oversættelse af spørgeskemaerne	4
2.1. <i>Fra originalsprog til dansk</i>	4
2.2. <i>Tilbageoversættelse fra dansk til originalt sprog</i>	4
3. Overvejelser i forbindelse med oversættelse og tilbageoversættelse af de enkelte instrumenter	6
3.1. <i>Frågor om familjemedlemmar</i>	6
3.1.1. Oversættelse: svensk - dansk	6
3.1.2. Tilbageoversættelse: dansk – svensk	12
3.1.3. Kommentarer fra terapeuterne til ”Spørgsmål om familiemedlemmer”	17
3.2. <i>Familjeklimat</i>	22
3.2.1. Oversættelse: svensk - dansk	22
3.2.2. Tilbageoversættelse: dansk - svensk	24
3.2.3. Terapeuternes kommentarer til Familieklimaet	27
3.3. <i>Ladder of Life/Cantril’s Self-Anchoring Ladder – Livets trappetige</i>	29
3.3.1. Oversættelse: amerikansk-engelsk – dansk.....	30
3.3.2. Tilbageoversættelse: dansk – amerikansk-engelsk.....	31
4. Opsummering	31
5. Litteraturliste	33
Bilag 1: Oversættelse af ”Frågor om familjemedlemmar”	34
Bilag 2: Tilbageoversættelse af ” Frågor om familjemedlemmar”	38
Bilag 3: Oversættelse af Familjeklimat	44
Bilag 4: Tilbageoversættelse af Familjeklimat	48
Bilag 5 Oversættelse af ”Livets trappetige”	53
Bilag 6 Tilbageoversættelse af ’Livets trappetige’	55
Bilag 7 Kommentarer fra terapeuterne	57
Bilag 8 De endelige skemaer	61

Forord

Forfatterne bag oversættelsesrapporten vil gerne takke Charlotte Bruun Pedersen, Simon Lee og Claire Gudex for at hjælpe med til at oversætte Ladder of Life, samt Søren Odgaard Christensen, Jannie Nielsen, Karin Haij og Berit Lund-Kristensen for at hjælpe med oversættelsen af "Frågor om familjemedlemmar" og "Familjeklimat".

Forfatterne takker Kjell Hansson (forfatteren bag Frågor om familjemedlemmar og Familjeklimat) for kommentarer i forbindelse med oversættelsen af disse.

Vi gør opmærksom på, at Kjell Hansson har copyright på de to instrumenter.

1. Introduktion

Denne rapport beskriver den proces, der er anvendt i forbindelse med oversættelsen af måleinstrumenterne Ladder of Life fra amerikansk-engelsk til dansk, samt Frågor om familjemedlemmar og Familjeklimat fra svensk til dansk. Rapporten er skrevet som dokumentation til forfatteren bag ”Frågor om familjemedlemmar” og ”Familjeklimat”, samt til opdragsgiverne for oversættelsesopgaven.

De oversatte instrumenter/ord skal anvendes i forbindelse med implementeringen og brugen af Multidimensional Treatment Foster Care (MTFC) i Danmark. MTFC er et amerikansk udviklet evidensbaseret familiebehandlingsprogram for unge i alderen 12-17 år, som har svære emotionelle eller adfærdsmæssige problemer, og som står overfor en anbringelse uden for hjemmet.

MTFC er udviklet på Oregon Social Learning Center i USA, og er under implementering i Danmark i samarbejde med forskere fra Sverige. Anvendelsen af MTFC omfatter bl.a. en systematisk dataindsamling, som registreres i Journal Digital indeholdende en række måleinstrumenter til vurdering af den unges adfærd. I forbindelse med den danske implementering ønskes de anvendte svenske måleinstrumenter oversat til dansk ud fra gældende regler for oversættelse af måleinstrumenter. Det drejer sig om følgende måleinstrumenter, hvor originaludgaverne af de to første er på svensk og den sidste er på amerikansk.

De to svenske måleinstrumenter:

- Frågor om familjemedlemmar – et instrument, der kan anvendes til at vurdere ”*expressed emotion*” i form af hhv. oplevet kritik og følelsesmæssig involvering samt kritiske kommentarer og følelsesmæssig overinvolvering (1). Skemaet består af 30 udsagn med 5 tilhørende svarkategorier.
- Familjeklimat – spørgsmål, der anvendes til at vurdere oplevelsen af familien ift nærhed, distance, spontanitet og kaos (2). Skemaet består af 85 tillægsord, som kan beskrive klimaet/stemningen/samspillet i en familie.

Det amerikanske måleinstrument:

- *Ladder of Life/Cantril's Self-Anchoring Ladder* (på svensk *Stegen*) er et instrument til at måle livskvalitet før, nu og i fremtiden på en VAS-skala fra 1 til 10 (3).

2. Oversættelse af spørgeskemaerne

Ingen af de svenske instrumenter/tillægsord er tidligere oversat til dansk. Den amerikanske Ladder of Life/Cantril's Self-Anchoring Ladder foreligger i en uautoriseret og ikke fuldstændig oversat dansk version. Da instrumenterne/ tillægsordene skal anvendes i dansk kontekst, er der derfor behov for en fuldstændig og korrekt oversættelse heraf.

I overensstemmelse med proceduren for oversættelse af spørgeskemaer indenfor det sundhedsfaglige område, har oversættelsesproceduren bestået af flere trin.

2.1. Fra originalsprog til dansk

To personer har uafhængigt af hinanden oversat hhv. Frågor om familjemedlemmar og Familjeklimat fra svensk til dansk. De to personer har efterfølgende sat sig sammen, under overværelse af to konsulenter fra CAST (Charlotte Horsted og Mette Birk-Olsen) og er blevet enige om en fælles dansk oversættelse ud fra hver deres oversættelsesversion. Oversættelsen er udført af to personer, der har dansk som modersmål, men taler flydende svensk og har stor indsigt i svenske forhold/kultur. De to svensk-dansk oversættere er:

- Søren Odgaard Christensen, cand.mag. i nordisk og samboende med finlandssvensker
- Jannie Nielsen, biolog, har boet og studeret i Sverige

Samme procedure er gjort i forbindelse med oversættelsen af den amerikanske "Ladder of Life". Oversættelsen er her foretaget af to personer med dansk som modersmål og engelsk som andetsprog.

- Charlotte Horsted, cand.oecon., boet i USA
- Charlotte Bruun Pedersen, korrespondent i engelsk

2.2. Tilbageoversættelse fra dansk til originalt sprog

Den danske version er derefter blevet oversat tilbage til originalsproget af to andre personer, der har spørgeskemaets originale sprog som modersmål, men som taler flydende dansk og som har stor indsigt i danske forhold/kultur. Personerne har foretaget oversættelsen fra dansk til det originale sprog uafhængigt af hinanden og uden at de har

set de oprindelige spørgsmål. Oversætterne har derefter sat sig sammen og er kommet til enighed om en fælles hhv. svensk eller amerikansk-engelsk oversættelse. De to spørgeskemaversioner, dvs. den oprindelige og den tilbageoversatte udgave, sammenlignes for at vurdere, om der er uoverensstemmelse mellem dem.

De to oversættere fra dansk til svensk er:

- Karin Haij, medicinstuderende på 7. semester, boet i Danmark i 3 år
- Berit Lund-Kristensen, sygeplejerske, boet i Danmark i 36 år.

De to oversættere fra dansk til engelsk er:

- Simon Lee, englænder, dansk gift, boet i Danmark i 26 år
- Claire Gudex, Newzealænder uddannet læge, dansk gift, boet i Danmark i 13 år

Kommentarer fra forfatteren bag de svenske instrumenter er tilføjet. Spørgeskemaerne blev ligeledes udsendt til fagpersoner, der beskæftiger sig med unge på samme alder som målgruppen, som har lignende problemer. Fagpersonerne blev bedt om at komme med deres vurdering af det anvendte sprogbrug. Der kom kommentarer tilbage fra 7 terapeuter. Deres samlede kommentarer kan ses i bilag 7.

Det anbefales at instrumenternes psykometriske egenskaber søges undersøgt i fremtiden, samt at man får udarbejdet danske normtal. Dette bør gøres på samme måde som gjort i Sverige.

3. Overvejelser i forbindelse med oversættelse og tilbageoversættelse af de enkelte instrumenter

I de følgende afsnit nævnes nogle af de kommentarer/indhold af diskussioner, der kom frem i forbindelse med oversættelse og tilbageoversættelse af spørgsmål/ord fra oversætterne.

3.1. Frågor om familjemedlemmar

3.1.1. Oversættelse: svensk - dansk

De to oversættere var generelt enige i, at der ikke havde været de helt store problemer i oversættelsen af de 30 udsagn og de fem svarkategorier. Enkelte sætninger/ord havde dog voldt nogen besvær, primært da oversætterne var lidt i tvivl om originalforfatterens forståelse af spørgsmålet/ordet (kunne fx tolkes på forskellig vis alt efter hvor i sætningen man lagde trykket), eller ord, hvis mening ikke direkte kan erstattes af et tilsvarende dansk ord, eller hvor der er forskel i graden af ordets betydning. Bl.a. derfor var der visse uoverensstemmelser i de to oversættelser (se bilag 1). Derudover havde den ene oversætter (oversætter B) ofte været mere bogstavelig i sin oversættelse, mens oversætter A havde søgt at anvende talesprog i dennes oversættelse. Den efterfølgende diskussion, hvor de to søgte at komme frem til en fælles enighed om den mest korrekte oversættelse, foranledigede derfor flere overvejende kommentarer, som blev noteret af Charlotte Horsted og Mette Birk-Olsen fra CAST. Disse gengives nedenfor:

Svarkategorierne: Generelt forsøgte de to oversættere at tilpasse deres oversættelse til normalbrug i danske undersøgelser. Någon gång; det blev vurderet at ”nogle gange” på dansk ikke var lige så sjældent som Någon gång, hvorfor de to oversættere blev enige om at oversætte Någon gång med ”sjældent”.

Beskrivelse af opgaven: ”din anhängig” afstedkom flere overvejelser. En direkte oversættelse ville være pårørende/slægtning, men dette blev af oversætterne vurderet som værende gammeldags/man tænker på gamle mennesker, hvorfor man blev enige om at oversætte ”din anhängig” med ”dit familiemedlem”.

I den danske oversættelse blev der tilføjet en høflighedsfrase, nemlig ordet ”venligst” i sidste del af beskrivelsen, da dette ofte gøres i forbindelse med danske spørgeskemaer –

muligvis da man forventer at respondenterne bliver mere venlige over for at skulle bruge tid på at udfylde dette.

Spørgsmålene:

Spørgsmål 1. "Han/hon stöder det jag gör" blev oversat med "Han/hun støtter mig i det jeg gør". 'At støtte det jeg gør' vedrører mere en handling, mens 'støtte mig' mere vedrører personen. Tilføjes af 'mig' i den danske oversættelse blev gjort, da det er mere mundret dansk og da det blev vurderet at det var personen, der blev støttet, og ikke personens handlinger.

Spørgsmål 2. Oversætter A havde oversat "hur jag känner mig" med 'føler', mens oversætter B havde oversat med 'hvordan jeg har det'. At føle vedrører meget personens følelser/personens stemning, og det blev vurderet som værende et for blødt begreb i denne sammenhæng. 'Hvordan man har det' blev således vurderet som værende mere tro mod 'känner' end 'føler'.

Spørgsmål 3. Han/hon hittar fel hos mina vänner. 'Hitter fel' blev oversat med hhv. 'leder efter fejl' (A) og 'finder fejl' (B). Oversætter A's version betyder, at det er personens intention at finde fejl, mens personen i oversætter B's version reelt finder fejl. Det blev af oversætterne vurderet, at spørgsmålet nok mere vedrørte intentionen om at finde fejl, hvorfor det blev valgt at oversætte spørgsmålet med 'leder efter fejl'.

Spørgsmål 4. "Jeg får dårligt samvete då han/hon bett mig göra saker som jag glömt". Der var en mindre uoverensstemmelse imellem betydningen af de to oversætteres versioner af den svenske sætning, men man valgte at oversætte sætningen med "Jeg får dårlig samvittighed, når han/hun beder mig om at gøre ting, som jeg har glemt". Uoverensstemmelsen vedrørte om man 'glemmer at gøre ting' (oversætter A) i forhold til om man skal mindes om ting, man har glemt (oversætter B). Her var oversætternes vurdering at der skal skelnes mellem om det er en fast pligt eller noget man direkte er blevet bedt om at gøre.

Spørgsmål 6. Meningen er ens i A og B's oversættelser, men da B's version var mere talesprogsagtig, blev denne valgt.

Spørgsmål 8. Der var forskel i oversætternes brug af grammatisk tid. Det blev vurderet, at det var mest korrekt at anvende førnutid.

Spørgsmål 9. Begge oversættere fandt denne sætning vanskelig at få oversat til dansk. Den bogstavelige oversættelse af det svenske ord 'roa' ville være 'more' (at more sig $\approx$ at have det sjovt). Oversætterne fandt dog begge, at 'more' ville være for gammeldags et ord at anvende i nærværende kontekst. Oversætter B anvendte endvidere ordet 'klager' i dennes oversættelse. Det blev dog vurderet, at det at klage sig over noget, kan være andre personer, hvorfor brokke sig blev vurderet til at være mere målrettet den enkelte person. Der var endvidere en mindre diskussion vedrørende om det var hver gang, man havde det sjovt, eller om det kun var nogen gange. Oversætterne kom dog frem til, at det måtte forstås som værende hver gang, hvorfor de kom frem til følgende oversættelse: Han/hun brokker sig, hver gang jeg gør noget, jeg synes er sjovt.

Spørgsmål 10. B's version var tættere på talesprog, og derfor mere nutidig, hvorfor der var størst enighed om formuleringen heraf.

Spørgsmål 11. Oversætterne blev enige om, at det vigtigste i denne sætning var den dårlige samvittighed som blev gjort mere tydelig ved at flytte 'dårlig samvittighed' frem i sætningen, som foreslået af oversætter A.

Spørgsmål 12. Overvejelse vedrørende om man skulle anvende 'skal' eller 'må' i sætningen. Oversætterne blev enige om, at 'skal' (udtryk for nødvendighed, tvang) var bedre end må (mere frivilligt, man har tilladelse til) og derfor var mest korrekt i denne sammenhæng.

Overvejelse om, hvorvidt det skulle være 'klage over mig' eller 'brokke' som oversættelse for 'klaga på mig'. Oversætterne blev enige om, at 'brokke' igen var mest korrekt, da denne er mere målrettet en bestemt person, mens at klage over noget kan være noget mere generelt.

Spørgsmål 13. 'Jeg misslyckas med att få igång ett samtal med honom/henne'. Denne sætning havde voldt oversætterne visse vanskeligheder, da de var i tvivl om

originalforfatterens præcise hensigt med spørgsmålet. Skulle det forstås som værende umuligt – dvs. hver gang personen forsøger at få en samtale i gang, så mislykkes det/går det galt, eller skulle det mere tolkes i retningen af at det ikke kan lykkes – dvs. personen har virkelig forsøgt /gjort en indsats og har ikke helt givet op endnu (mere positiv formulering). Oversætterne valgte at tolke originalforfatterens formulering som værende at personen har gjort en indsats utallige gange. At personen har gjort et forsøg blev vurderet som værende en anerkende måde at spørge på, dvs. der sker ikke en nedvurdering af dem, der skal besvare spørgsmålet. Oversættelsen blev som følge af en længere diskussion og flere overvejelser derfor: ”Det kan ikke lykkes for mig at få en samtale i gang med ham/hende”.

Spørgsmål 15. ’Jag tänker på hur det ska gå för honom/henne. Oversætter A havde oversat ’tänker på’ med spekulerer, mens oversætter B havde foretaget en mere direkte oversættelse, og oversat ’tänker på’ med ’tænker på’. Forskellen i forståelsen af de to oversættelser er, at ’spekulere på’ er noget der bliver ved, mens ’tænker på’ mere er ’her og nu’. Oversætterne vurderede, ’at spekulere’ nok var et bedre ord i denne kontekst, hvorfor de valgte at oversætte spørgsmålet med: ”Jeg spekulerer på hvordan det skal gå ham/hende”.

Spørgsmål 17. ”Jag måste be honom/henne att uppföra sig annorlunda”. De to oversættere havde anvendt forskellig grammatisk tid. Oversætter A havde oversat ’jeg måste be’ med ’jeg bliver nødt til’, hvilket vedrører noget i fremtiden, mens oversætter B havde oversat med ’jeg er nødt til’ hvilket vedrører situationen her og nu. Oversætterne blev enige om, at spørgsmålet nok vedrørte situationen her og nu, og valgte at oversætte med: ”Jeg er nødt til at bede ham/hende om at opføre sig på en anden måde”.

Spørgsmål 18. ”Tänker att ham/hon har personliga problem”. Oversætter A havde valgt at oversætte ’tänker’ med ’tror’, mens oversætter B havde været mere bogstavelig og oversat med ’tænker’. Oversætterne blev enige om at anvende ’tror’ (tro = anse noget for sandsynligt), da ’tænker’ kan forstås som at personen spekulerer over noget. Oversætterne valgte at tilføje et ’jeg’ i begyndelsen af sætningen, da der sjældent undværes ’jeg’ i sådanne sætninger på dansk, og at det gør sætningen mere forståelig. Oversættelsen kom derfor til at lyde: ”Jeg tror at han/hun har personlige problemer”.

Spørgsmål 19. ”Jeg måste upprepade gånger be honom/henne göra saker. Denne sætning voldte begge oversættere lidt problemer, for hvad dækker ’göra saker’ (= gøre ting/sager) præcist over. Ofte siger man på dansk ’gøre ting og sager’, men det fandt oversætterne var for talesprogsagtigt og for upræcist, og at skulle oversætte det med ’gøre noget’ fandt oversætterne var for ukonkret, hvor ting dog var mere konkret. Oversætterne valgte at oversætte ’göra saker’ med ’gøre ting/udføre opgaver’ for at konkretisere at sætningen dækker over noget mere end blot ’at gøre ting’.

Spørgsmål 20. ”Jag försaker en hel del av mig själv för honom/henne”. Begge oversættere var enige over, at en bogstavelig oversættelse af försaker (= forsager på dansk) ville være forkert, da dette er et meget gammeldags udtryk, som de flest kun kender fra den kristne trosbekendelse. Oversætter A havde derfor forsøgt med ’svigter mig selv’ og B med ’sætter mig selv i baggrunden’. Ingen var dog helt tilfreds med ordlyden heraf. Oversætterne blev enige om, at det bedste nutidige ord, der indfanger betydningen af sætningen, nok er at personen ’tilsidesætter sig selv’, dvs. personen opgiver noget for noget andet. Den danske oversættelse blev derfor til: Jeg tilsidesætter mig selv for ham/hende.

Spørgsmål 21. Det är svårt för oss att komma överens. Oversætter A havde valgt at sætte et ’vi’ ind i sætningen for at få fokus på at det er svært for os, mens B havde oversat direkte til at ’det er svært for os at enes’. Oversætterne blev enige om Bs oversættelse for at få fokus på at det er svært frem for at vi har det svært.

Spørgsmål 22. Jeg beslutar mig för at inte kritisera honom/henne. Oversætter A havde valgt at oversætte ’beslutar’ bogstaveligt med ’besluttet’, mens oversætter B havde anvendt ’bestemmer’. Oversætterne valgte at anvende ordet ’bestemmer’ i den danske oversættelse, da det er det, personen gør dvs. personen træffer en bestemmelse og fører den ud i livet.

Spørgsmål 23. Jeg grubblar på orsakerne till hans/hennes bettende. Eneste tvistepunkt mellem oversætterne var hvordan de skulle oversætte ordet ’på’. Oversætter A havde oversat ’på’ med ’over’, mens oversætter B havde været mere bogstavelig og oversat ’på’ med ’på’. De blev enige om, at ’over’ var mest korrekt i denne sammenhæng, da man fx

spekulerer over livets mening (mere længerevarende spekulation), mens man fx spekulere på en problemløsning (mere kortsigtet spekulation). Oversættelsen blev derfor: ”Jeg spekulerer over årsagerne til hans/hendes opførsel”.

Spørgsmål 24. Oversættelsen af spørgsmålet: ”Han/hon gör vissa saker af illvilja eller för att retas”, var nok det spørgsmål som oversætterne fandt mest vanskeligt at oversætte til dansk. Ordet illvilja (=ond vilje) anvendes kun sjældent på dansk, og da typisk i benægtende situationer, fx ”han gjorde det ikke af ond vilje”. En direkte oversættelse ville derfor være forkert. Oversætterne fandt, at originalforfatterne må have lagt vægt på, at det er med ond vilje, at personen gør noget, hvorfor det var vigtigt at få dette med i deres oversættelse, så betydningen heraf ikke gik tabt. De kom frem til følgende oversættelse: Han/hun gør ting med vilje, som jeg ikke synes om, for at ramme mig eller for at blive uvenner med mig.

Spørgsmål 25. ”Jag bliver förargad eller besvärad då han/hon upprepade gånger begär saker af mig”. Oversætter A havde oversat ’begär’ med ’kræver’, mens oversætter B havde oversat det med ’beder’. Oversætterne var enige om, at ’kræver’ er stærkere end ’beder’, og nok var bedre i denne kontekst, hvorfor oversættelsen blev: ”Jeg bliver sur eller irriteret, når han/hun gang på gang kræver noget af mig”.

Spørgsmål 27. ”Han/hun får mig irriterad”. Oversætter A havde oversat med ”Han/hun irriterer mig” ($\approx$ går på nerverne) mens oversætter B havde oversat med ”Han/hun gør mig irriteret”. Ved oversætter B’s version ligger en handling bag det, der sker, eksempelvis at man bliver irritabel hele dagen. Oversætterne blev enige om, at det nok mere var dette, der var tiltænkt med spørgsmålet, hvorfor oversættelsen blev lig oversætter B’s version.

Spørgsmål 29. Han/hon är en alltför viktig del av mitt liv. Oversætter A oversatte ’viktig’ med ’stor’ og oversætter B med ’vigtig’. ’Stor’ skal forstås som noget, der fylder meget. Hvis ordet ’vigtigt’ anvendes er det mere betydningen, der sættes i fokus. En person kan udgøre/fylde en stor del af ens liv, men er måske ikke så vigtig. Det blev vurderet, at det vedrører at personen betyder meget for den, der skal svare på spørgeskemaet, hvorfor oversættelsen blev: Han/hun er en alt for vigtig del af mit liv”.

Spørgsmål 30. Jeg tycker mycket om honom/henne. De to oversættere kom op med to forskellige oversættelser, der betyder det samme, men hvor den enes formulering er lidt mere stiv/alvorlig (B) end den andens (A). Oversætterne blev enige om at anvende oversætter B's oversættelse ('jeg synes meget om ham/hende'), da denne var mest neutral i formuleringen frem for As 'jeg kan vældig godt lide ham/hende'.

3.1.2. Tilbageoversættelse: dansk – svensk

I lighed med de danske oversættere havde de to svenske oversættere ikke haft de helt store problemer i oversættelsen af de 30 udsagn og de fem svarkategorier. Oversætterne har primært været enige i deres oversættelse, dog med enkelte mindre uoverensstemmelser, hvilket ofte skyldes brugen af talesprog eller hverdagsprog hos den ene oversætter. Sammenligningen mellem oversættelserne og den originale tekst var generelt meget samstemmig. Der var dog enkelte forskelle som igen skyldtes et mere hverdagspræget sprog hos oversætterne sammenlignet med et mere højtideligt/til tider måske ligefrem lidt "gammeldags" sprog hos forfatteren bag spørgeskemaerne. Diskussioner og kommentarer blev noteret af Charlotte Horsted og Mette Birk-Olsen fra CAST. Disse gengives nedenfor:

Svarkategorierne: Generelt forsøgte de to oversættere at foretage en direkte oversættelse af svarkategorierne uden at se på forskellen mellem kategorier. De bemærkede dog at 'någon gång' og 'ibland' kunne dække det samme. De var dog enige i den danske skelnen mellem kategorierne.

Beskrivelse af opgaven: Begge oversættere var enige om at familjemedlem måske nok var det mest rigtige ord at anvende i forhold til original versionens 'din anhörig', idet de så 'familjemedlem' som dækkende bredere end 'din anhörig'. Dette afhænger dog af, hvem spørgeskemaet retter sig til.

Oversætterne bemærkede begge den danske høflighedsfrase – 'venligst' i sidste del af beskrivelsen. De gjorde opmærksom på, at det ikke anvendes på svensk, men at det er korrekt at medtage denne i den danske oversættelse, da det er 'typisk dansk'. Ligeledes

mente oversætterne, at det var mere rigtigt i forhold til den originale version, at anvende ordet 'leve med' (er mere følelsesmæssigt) frem for 'bo med'.

Spørgsmålene:

Spørgsmål 2. Oversætter C havde oversat 'hvordan jeg har det' med 'hur jeg har det' og oversætter D med 'hur jag mår', mens original versionen er "hur jag känner mig".

Oversætterne så ikke nogen forskel i de forskellige oversættelser i forhold til original teksten, og fandt den danske oversættelse dækkende.

Spørgsmål 3. Oversætterne har brugt 'letar', mens den originale udgave er 'hittar'.

Oversætterne så forskellige meninger med de to ord, idet 'hittar' er at finde fejl (en bevidst handling – man leder ikke kun efter dem, men man har allerede fundet dem), dvs. at fejlende er fundet eller findes, mens leder er at søge efter fejl, der endnu ikke er fundet/opdaget, og som måske ikke findes. De synes derfor det var mere rigtigt, at anvende det danske ord 'finder' frem for 'leder efter', da der ellers ville gå noget mening tabt. Det skal dog her bemærkes, at de to danske oversættere (A og B) netop diskuterede selvsamme, men fandt det mere naturligt at man leder efter fejl, hvorfor de blev enige om, at det nok var det, der muligvis var den oprindelige intention.

Spørgsmål 4. Oversætterne havde brugt ordene 'når' og 'ber' mens original teksten har 'då' og 'bett', dvs. at der er tale om forskellige tider. Den danske oversættelse giver indtryk af, at det er noget der sker ud i fremtiden, mens den originale udgave giver udtryk for at det var noget der skete tilbage i tiden. Omvendt er den første del af sætningen skrevet som før nutid ('jag får dårligt samvete'), hvilket ikke gør det muligt at sige 'da han/hun bad mig om at gøre ting'. Der er derfor ikke sket ændring i den danske oversættelse.

Spørgsmål 5. Oversætterne har anvendt 'mot mig' mens den originale udgave bruger 'till mig'. Oversætterne mente ikke at der var tale om forskellige betydninger. Der er derfor ikke sket ændring i den danske oversættelse.

Spørgsmål 6. Den ene oversætter har anvendt 'talat om', som i den originale udgave, mens den anden oversætter bruger 'säger'. Oversætterne mente ikke at der var tale om forskellige betydninger. Der er derfor ikke sket ændring i den danske oversættelse

Spørgsmål 7. Oversætterne har anvendt 'tycker', mens der i den originale udgave skrives 'gillat'. Oversætterne fandt 'gillat' mere slang og 'tycker' mere højtideligt sprogbrug, men mente ikke, at der var tale om forskellige betydninger. Der er derfor ikke sket ændringer i den danske oversættelse.

Spørgsmål 8. Oversætterne har anvendt 'talat' og 'säger', mens der i den originale udgave skrives 'berättet'. Oversætterne fandt 'talat' og 'säger' mere hverdagsprog, mens 'berättet' er et mere højtideligt sprogbrug. Oversætterne mente ikke, at der var tale om forskellige betydninger af de forskellige ord, hvorfor der ikke er sket ændring i den danske oversættelse.

Spørgsmål 9. Oversætterne har anvendt 'gnäller/är sur' og 'bräkar', mens der i den originale udgave skrives 'klager'. Oversætterne fandt det danske ord brokker svært at oversætte, og mente at det danske ord 'klager' i højere grad ville være lig det svenske ord 'klager'. De svenske oversættere er enige med de danske oversættere i betydningen af hhv. brokke og klage idet, de også ser det 'at klage sig over noget', som værende til andre personer, mens de ser brokke sig, som værende mere målrettet den enkelte person. De vurderer dog, at det danske ord 'klager' vil dække mest over det svenske ord 'klagar'. I ordet 'klage' ligger betydningen, at personen giver udtryk for utilfredshed med noget. Den danske oversættelse blev derfor: "Han/hun giver udtryk for utilfredshed, hver gang jeg gør noget, jeg synes er sjov".

De svenske oversættere har anvendt begreberne 'roligt' og 'kul', mens der i den oprindelige version skrives 'roa'. De mente dog ikke, at der var tale om forskellige betydninger af de forskellige ord.

Spørgsmål 11. Oversætterne har anvendt en anden ordstilling end i den oprindelige version, hvilket skyldes den omvendte ordstilling i den danske oversættelse. Oversætterne så ingen forskel.

Spørgsmål 12. Oversætterne havde her overvejelser omkring ordene 'brokke' og 'klage', som der ligeledes fremgår af spørgsmål 9. De foreslog en anden dansk oversættelse, hvor ordet klage blev anvendt ved at skrive 'beklage sig over mig'. At 'beklage sig' kan dække det, at der protesteres mod noget (brokke sig, gøre vrøvl) – fx at personen beklager sig over alt og alle. Som skrevet i forbindelse med spørgsmål 9 kan der i ordet 'klage' tillægges betydningen, at der er utilfredshed med noget. Oversættelsen af spørgsmål 12 blev derfor: Jeg skal være forsigtig med hvad jeg gør, ellers vil han/hun give udtryk for utilfredshed med mig.

Spørgsmål 13. Oversætterne har anvendt 'lyckas', mens der i den originale udgave skrives 'misslyckas'. Oversætterne mente ikke, at der var tale om forskellige betydninger af de forskellige ord. Der er derfor ikke sket ændringer i den danske oversættelse.

Spørgsmål 15. Oversætterne har anvendt ordene 'funderar' og 'undrar', mens original teksten har 'tänker'. Oversætterne fandt det danske ord 'spekulerer' mere dybdegående end 'tænker på' – en diskussion, som også var mellem de danske oversættere. De svenske oversættere fandt, at 'spekulere' var en bedre oversættelse/ord at anvende end 'tänker'. Der er derfor ikke sket ændring i den danske oversættelse.

Spørgsmål 17. Oversætterne har anvendt 'tvungen', mens der i den oprindelige version skrives 'måste'. Oversætterne mente ikke, at der var tale om forskellige betydninger af de forskellige ord, hvorfor der ikke er sket ændring i den danske oversættelse.

Spørgsmål 19. Oversætterne har anvendt 'gång på gång' og 'hela tiden', mens der i den originale udgave skrives 'upprepade gånger'. Oversætterne mente ikke, at der var tale om forskellige betydninger af de forskellige ord. I den danske oversættelse skrives 'at gøre ting/udføre opgaver', og oversætterne synes at der var tale om to forskellige ting ved også at skrive udføre opgaver. Derefter mente de det var nok at skrive 'gøre ting', og eventuelt udvide den til 'gøre ting og sager'. En oversættelse, som de danske oversættere diskuterede og som de ikke var så begejstrede for, for hvad ligger der i begrebet 'ting' (og sager)? Det er en meget abstrakt størrelse. Hvis man tilføjer 'udføre opgaver', så henledes opmærksomheden på, at det kan være mange forskellige ting – herunder også opgaver.

Dette er også hvad udtrykket 'ting og sager' dækker over - netop at det kan være alle mulige ting. Der er derfor ikke sket ændring i den danske oversættelse.

Spørgsmål 20. Oversætterne har anvendt 'åsidosätter', mens der i den originale udgave skrives 'försaker'. Oversætterne mente, at 'åsidosätter' var mere talesprog frem for 'försaker', som de i lighed med de danske oversættere fandt meget højtideligt/gammeldags. Der er derfor ikke sket ændring i den danske oversættelse

Spørgsmål 22. Oversætterne har anvendt 'har bestemt', mens der i den originale udgave skrives 'beslutar'. Oversætterne mente, at den danske oversættelse til 'har bestemt' ændrer tiden til datid, mens 'beslutar' er nutid. De ønsker derfor, at den danske tekst bliver omskrevet til nutid – 'beslutter', da de mener at spørgsmålet er fremadrettet. De to danske oversættere havde i deres oversættelse brugt hver deres tid men var blevet enige om, at datid var mere korrekt, da man normalvis allerede har truffet en beslutning, deraf brugen af datid. Den danske oversættelse er ændret til nutid.

Spørgsmål 23. Oversætterne har anvendt 'funderar' og 'spekulerar', mens der i den originale udgave skrives 'grubblar'. Oversætterne mente at det danske ord spekulerer var dækkende for 'grubblar', da der er tale om mere dybdegående overvejelser/tanker.

Spørgsmål 24. De svenske oversættere var meget enige i deres oversættelse, men mente ikke, at den danske oversættelse var helt tro mod den oprindelige tekst. De så ordet 'retas', som 'at drille' frem for den danske oversættelse 'at blive uvenner med dig'. De så ikke 'retas' som værende så dybsindig eller alvorlig, men mere som drilleri/spøg. Ordet 'illvilja' fra den originale udgave fandt oversætterne gammeldags og højtidelig. De var enige i den danske oversættelse 'at ramme mig', da de så det som 'ond vilje' lig med at gøre noget bevidst. Oversætterne synes dog sætningen var fuld af modsætninger ved dels at spørge til 'illvilja' lig noget onskabsfuldt og dels at spørge til noget mindre alvorligt i form af 'retas' lig drilleri. Den danske oversættelse er ændret til: "Han/hun gør ting med vilje, som jeg ikke synes om, for at ramme mig eller for at drille mig".

Spørgsmål 25. Oversætterne har anvendt 'sur eller irriterad', mens der i den originale udgave skrives 'förargad eller besvärad'. Oversætterne mente at den danske oversættelse

'sur eller irriteret' var dækkende for ordene 'förargad eller besvärad', som de fandt var højtidelige. Ligeledes har oversætterne skrevet 'kräver någor/någonting', mens den oprindelige tekst siger 'begär saker'. Oversætterne mente ikke, at der var nogen forskel i betydningen af de to sætninger. Der er ikke sket ændring i den danske oversættelse.

Spørgsmål 28. Oversætterne har oversat 'opførsel' med hhv. 'beteende' og 'uppföra', mens den originale udgave er 'beteende'. Oversætter D fandt ordet 'beteende' lig det danske ord 'adfærd' frem for 'opførsel', idet hun så 'adfærd', som en dybere handling og mere personlig frem for 'opførsel', som mere er en handling her og nu. Hun fandt derfor, at ordet 'adfærd' var en bedre oversættelse af det svenske ord 'beteende'. Den danske sætning er derfor ændret til: Jeg forsøger at påvirke hans/hendes adfærd.

3.1.3. Kommentarer fra terapeuterne til "Spørgsmål om familiemedlemmer"

Overordnede kommentarer til spørgeskemaet: Generelt fandt terapeuterne, at det var et udmærket spørgeskema, der kom godt rundt om det hele og at spørgsmålene var relevante og forståelige i forhold til indhold og målgruppe.

Terapeut 4 påpeger, at han har en fornemmelse af at spørgsmålene får undersøgt meget om relationen fra svarer til den spørgsmålet gælder. Men kommer også med en indskydelse om hvorvidt der ikke mangler spørgsmål i spørgeskemaet – spørgsmål der fx vedrører det at rose hinanden og varme i familien? Og om at gøre noget aktivt sammen i familien. Terapeuten fandt, at der var meget om konflikter og at der måske manglede spørgsmål om han/hun var ligeglad eller om Han/hun lader mig passe mig selv. Om der var tale om autoritært/autoritativt/eftergivende eller ligeglad forældresystem. Med hensyn til hierarkiet i en familie mangler der måske også en undersøgelse.

Af andre kommentarer kan nævnes:

- Spørgsmål 1-12 må være svært for den voksne i familien at svare på. Mener det henvender sig mest til den unge i familien.
- Lange sætninger med svære ord kan gøre det svært at svare på for familiemedlemmer
- Spørgsmål som retter sig mod det følelsesmæssige kan være svære at svare på

Generelt kom de enkelte terapeuter med flere overvejelser/indskydelser og forslag til omformuleringer af enkelte af spørgsmålene.

Titel og indledning: Terapeut 4 havde følgende kommentar til oversættelse af skemaets titel og indledningen hertil. Terapeuten havde brugt nogen tid på at fokusere hvem, det var, der skulle svare på skemaet – var det mor, far, lillebror? Terapeuten fandt, at en mulig løsning var at ændre lidt i titlen og den indledende tekst – fx til ental: ”Spørgsmål om et familiemedlem” og så gøre respondenterne klar over at skemaet skal udfyldes for flere medlemmer i familien. Man kunne på hvert skema tydeliggøre, hvem, det var man skulle besvare spørgeskemaet, fx ved at formulere dette mere direkte i den indledende tekst: Spørgsmålene handler om hvordan det er at leve med din..... (mor/far/søster/bror...). Der er ingen rigtige eller forkerte svar. Sæt kryds ved det svar du først tænker på. Husk kun et kryds per spørgsmål. Svar venligst på alle spørgsmål.

Dette står uændret og vi vil lade det være op til dem, der skal lave skemaets layout/anvende skemaet i praksis om dette giver mere mening i den kontekst, skemaet skal anvendes i, at bruge terapeut 4's forslag.

Terapeut 7 finder, at udtrykket ’samvittighed’ (samvittighed = det enkelte menneskes bevidsthed om hvad der er rigtig og hvad der er forkert; især om egne handlinger = indre stemme), der indgår i spørgsmålene 4 og 7 er vanskeligt at forholde sig til.

Spørgsmål 4: ”Jeg får dårlig samvittighed, når han/hun beder mig om at gøre ting, som jeg har glemt”.

Spørgsmål 11: ”Jeg får dårlig samvittighed, når jeg tænker på ham/hende”

Vi har valgt ikke at ændre på spørgsmålenes ordlyd. Et alternativ kunne dog være ”Jeg får det dårligt med mig selv, når han/hun beder mig om at gøre ting, som jeg har glemt” og ”Jeg får det dårligt med mig selv, når jeg tænker på ham/hende”. Denne ændring vil dog gøre, at spørgsmålene vil komme til at ligne spørgsmål 16 meget, med de ændringer, der er blevet foretaget heri som følge af terapeuternes kommentarer.

Spørgsmål 5: svensk: ”Han/hon är fientligt inställd till mig” blev oversat til ”Han/hun er fjendtligt indstillet over for mig”. Det vurderes af terapeut 7 at ordet fjendtligt (fjendtligt = som udviser stærk modvilje og uvenlighed) kan være et svært ord at forholde sig til for de unge, hvorfor det i stedet foreslås at anvende det lidt mere vage, men muligvis mere forståelige ord ’uvenskabeligt’ i stedet for fjendtligt. Spørgsmål 5 kommer derfor til at lyde: ”Han/hun er uvenskabeligt indstillet over for mig”.

Spørgsmål 6: svensk ”Han/hon vet vad jag tänker innan jag talat om det” blev oversat til ”Han/hun ved hvad jeg tænker inden jeg fortæller om det”. Terapeut 1 stejlede lidt på formuleringen og foreslog istedet ”Han/hun tror han/hun ved hvad jeg tænker inden jeg fortæller om det”. Dette forslag vurderes dog at ændre for meget på spørgsmålets betydning/indhold, hvorfor der ikke er foretaget ændring heri.

Spørgsmål 8: ”Jeg vet ofta vad han/hon tänker innan han/hon berättat det för mig” blev oversat med ”Jeg ved ofte, hvad han/hun tænker, før han/hun har fortalt mig det”. Terapeut 1 var heller ikke begejstret for ordlyden i dette spørgsmål, og foreslog ”Jeg har en fornemmelse af, hvad han/hun tænker, før han/hun har fortalt mig det”. (fornemmelse = det at ane eller føle noget, ofte uden at kunne forklare hvorfor). Det vurderes, at denne formulering er lidt mere vag end den første, og muligvis ikke har helt samme betydning. Der er derfor ikke ændret i spørgsmål 8's ordlyd.

Både terapeut 1, 4 og 6 havde kommentarer til spørgsmål 9 og spørgsmål 12, som de fandt vanskelige at forstå - især brugen af udtrykket ’utilfredshed’.

Spørgsmål 9: svensk ”Han/hon klagat över vad jag gör för att roa mig” blev oversat til ”Han/hun giver udtryk for utilfredshed, hver gang jeg gør noget, jeg synes er sjovt”.

Spørgsmål 12: svensk ”Jag måste vara försiktig med vad jag gör annars kommer han/hon att klaga på mig” blev oversat til ”Jeg skal være forsigtig med hvad jeg gør, ellers vil han/hun give udtryk for utilfredshed med mig”.

Terapeut 7 fandt at utilfredshed er et svært ord; et ord, der er vanskeligt at forholde sig til. Terapeut 4 fandt at udtrykket ’utilfredshed’ var lidt fremmed (utilfredshed $\approx$ man viser at man ikke er tilfreds med noget eller nogen), og foreslog at man i stedet anvendte udtrykket ’irriterer’ (irriterer = gøre nogen vred eller utålmodig) eller ’kritisere’ (kritisere = udtrykke sin utilfredshed med noget/nogen) i sætningen. Terapeut 1 havde lidt samme kommentar – fandt at ”giver udtryk for utilfredshed” er meget diffust og foreslår ’bliver vred/sur på mig’. Terapeut 1's kommentar til spørgsmål 9: *”hvad vil det sige at gøre noget sjovt og hvad er det for en utilfredshed?”*. Terapeut 1's forslag til ændring var: Han/hun bliver vred/sur hver gang jeg gør noget jeg selv vil.

Det vurderes, at udtrykket 'utilfredshed' muligvis kan være problematisk at anvende her og at 'kritiserer mig' nok er det bedst dækkende udtryk.

Spørgsmål 9 ændres derfor til *"Han/hun kritiserer mig hver gang jeg gør noget, jeg synes er sjovt"* og spørgsmål 12 ændres til *"Jeg skal være forsigtig med hvad jeg gør, ellers vil han/hun kritisere mig"*.

Spørgsmål 15: svensk: "Jag tänker på hur det ska gå för honom/henne" blev i første gang oversat med "Jeg spekulerer på hvordan det skal gå ham/hende". Terapeut 7 finder, at spekulerer er et vanskeligt ord at forholde sig til (spekulerer = at tænke dybt over noget = gruble, fundere, tænke), hvorfor det vælges at benytte 'tænker', som også oprindeligt var foreslået af den ene danske oversætter. Spørgsmålet kommer derfor til at lyde: *"Jeg tænker på hvordan det skal gå for ham/hende"*.

Spørgsmål 16: svensk "Han/hon får mig att må psykiskt dårligt" blev oversat til "Han/Hun får mig til at have det psykisk dårligt. Terapeut 7 påpeger, at 'psykisk' er et vanskeligt ord og at spørgsmålet derfor bliver vanskeligt at svare på. Terapeut 4 følger op og skriver at 'psykisk dårligt' muligvis er for generelt eller fremmedartet (psykisk = som har at gøre med de egenskaber hos mennesket der betinger tankevirksomhed, vilje og følelser). Han stiller spørgsmålet: *"psykisk dårligt – er det at reagere indadvendt?"*. Terapeut 4 foreslår at man bløder spørgsmålet lidt op og formulerer det således: *"Han/hun får mig til at have det dårligt med mig selv"*. Sætningen er ændret til terapeutens forslag.

Spørgsmål 18: svensk: "Tänker att han/hon har personliga problem" blev oversat til "Jeg tror, at han/hun har personlige problemer". Terapeut 4 stiller spørgsmålstegn ved udtrykket 'personlige problemer' – for hvad er det? Hvad dækker udtrykket over? Terapeuten foreslår istedet at man formulere spørgsmålet som *"Jeg tror, at han/hun har det svært med sig selv"*. Sætningen er blevet ændret til terapeutens forslag da vi ikke umiddelbart finder, at dette ændre indholdet og betydningen af spørgsmålet.

Spørgsmål 22: svensk "Jeg beslutar mig för att inte kritisera honom/henne" blev oversat til "Jeg beslutter mig for ikke at kritisere ham/hende". Terapeut 2 havde følgende

kommentar/overvejelse: ”*Hvad skal man svare hvis man er en person som næsten aldrig kritiserer og ikke bruger megen energi eller tænker over dette?*”

Terapeut 1 foreslog at ændre spørgsmålet til ”Jeg har besluttet mig for ikke at kritisere ham/hende”.

Terapeut 1's forslag til at ændre sætningen til datid var lig det, de dansk-svensk oversættere havde gjort i deres oprindelige oversættelse. Dette blev dog ændret til nutid i forbindelse med tilbageoversættelsen, da svensk-dansk oversætterne fandt at spørgsmålet var tiltænkt at være fremadrettet. Grunden til at de danske oversættere havde anvendt datid er, at man normalvis allerede har truffet en beslutning. Der er ikke sket ændring i formuleringen af spørgsmålet.

Spørgsmål 23: Svensk: ”Jag grubblar på orsakerne till hans/hennes beteende” blev oversat med ”Jeg spekulerer over årsagerne til hans/hendes opførsel. Terapeut 7 finder, at spekulerer er et vanskeligt ord at forholde sig til (spekulerer = at tænke dybt over noget = gruble, fundere, tænke). Det vurderes, at det danske udtryk ’at gruble’, som vil være direkte oversættelse af det svenske ’grubblar’ vil være et for gammeldags udtryk at anvende. Sætningen omskrives derfor til: ”*Jeg tænker på hvad årsagerne til hans/hendes opførsel er*”.

Spørgsmål 24: Terapeut 7 påpeger, at spørgsmålet indeholder flere spørgsmål og derfor kan være vanskeligt at svare på. Der er ikke foretaget ændringer heri.

Spørgsmål 27: svensk: ”Han/hon får mig irriterad” blev oversat til ”Han/hun gør mig irriteret”. Terapeut 4 påpeger, at hvis spørgsmålet er til for at se om respondenter tager eget perspektiv, da er spørgsmålet okay. Men terapeuten sætter spørgsmålstegn herved – tror ikke, at dette er hensigten med spørgsmålet, hvorfor det foreslås at ændre sætningen til ”Han/hun irriterer mig”.

Spørgsmål 28: ”Jag försöker påverka hans/hennes beteende” blev oversat til ”Jeg forsøger at påvirke hans/hendes adfærd”. Terapeut 1 og 6 finder, at nogle unge måske vil være i tvivl om hvad ordet ’adfærd’ dækker, og foreslår at omformulerer sætningen: Terapeut 6 foreslår: ”Jeg forsøger at påvirke hans/hendes måde at være på”. (adfærd =

den måde, man er på $\approx$ opførsel, væremåde). Terapeut 1 foreslår at man skal bruge ”måde at opføre sig på” i stedet for adfærd.

Da der ikke vurderes at være nogen indholdsmæssig ændring, er sætningen ændret til *”Jeg forsøger at påvirke hans/hendes måde at være på.”*

Spørgsmål 29: svensk ”Han/hon är en alltför viktig del av mitt liv” blev oversat til ”Han/hun er en alt for vigtig del af mit liv”. Terapeut 3 fandt, at spørgsmålet var svært at svare på mht. svarmulighederne (næsten aldrig – næsten altid). Der er tilføjet et ’jeg finder, at...’ til sætningen, som derfor lyder: ”Jeg finder, at han/hun er en alt for vigtig del af mit liv”.

3.2. Familjeklimat

3.2.1. Oversættelse: svensk - dansk

De indledende spørgsmål gav generelt ikke anledning til store uoverensstemmelser mellem oversætterne. ’Uppväxt familj’ blev oversat til hhv. ’opvækstfamilie’ og ’plejefamilie’, hvor det sidste blev valgt, da ’opvækstfamilie’ kan misforstås på dansk til både at være biologiske familie og plejefamilie, og her er der tale om to kategorier hhv. ’egen familj’ og ’uppväxt familj’.

I den introducerende tekst blev ’stryk under’ oversat til ’sæt streg under’ frem for ’understreg’ for at gøre det helt klart for den person, der svarer, hvad denne skal gøre.

I oversættelsen af de 85 tillægsord var der generelt overensstemmelse mellem de to oversættere. Det, der til tider kunne volde problemer, var om oversætterne syntes at ordene kunne anvendes til at beskrive klimaet, her underforstået stemningen og spillet i en familie. Ligeledes blev det diskuteret om der skulle anvendes en bestemt form eller ej (fx godt i forhold til god), hvor det blev valgt at anvende bestemt form svarende til den svenske ordlyd, der dog på svensk ikke blev anvendt konsekvent.

Der var i forbindelse med ordet ’missnöjt’ stor tvivl om hvad denne skulle dække over. Oversætter A oversatte med ’utilfreds’ ($\approx$ mere sur af tingenes tilstand) mens oversætter B havde oversat med ’misfornøjet’ ($\approx$ mere ked af tingenes tilstand). Det blev valgt at

isætte begge i spørgeskemaet til tilbageoversætterne for at se hvordan de tolker og oversætter de to ord til svensk.

Ordet 'nedstämt' blev af A oversat med 'trykket' (en trykket stemning), mens B oversatte med 'nedtrykt (mere personknyttet). Man vurderede, at det nok mere var B's oversættelse af ordet, der var tanken bag medtagelsen af ordet i skemaet.

'Arbetssamt' blev af A oversat med 'flittig', mens B havde oversat med arbejdsom. Det blev vurderet, at ordet 'flittig' var mere mundret, hvorfor man valgte at anvende denne oversættelse.

Ordet 'rörligt' voldte oversætterne visse problemer. Oversætter A oversatte med rodet, og B med uordentlig. Begge kan tolkes som at der ikke bliver ryddet op. Man blev dog enige om, efter nogen diskussion, at det muligvis i stedet var ordet urolig, som var tanken her (urolig $\approx$ støjer og kan ikke falde til ro).

'Lugnt' blev af A oversat med 'afslappet', mens B oversatte med 'rolig'. 'Afslappet' vedrører mere attitude, mens 'rolig' mere vedrører hastighed. Man blev enig om, at det nok mere vedrørte at stemningen var afslappet.

'Tillåtande' var et ord, som oversætterne fandt vanskeligt at oversætte. A forsøgte med 'frisindet', mens B forsøgte med 'tilladende'. Man blev dog hurtigt enige om, at 'frisindet' var det forkerte ord at anvende, da tankerne straks faldt på hippiekulturen. Oversætterne kunne ikke komme på bedre ord end 'tilladende' i forståelse 'at give lov til'.

'Konstlat' blev af A oversat med 'påtaget' og af B med 'unaturlig'. Man blev enig om, at 'påtaget' nok var bedste bud på oversættelse. En 'påtaget stemning' betegner et bevidst valg, hvilket kan være unaturligt (=påtaget), fx at det er aftalt at familien skal sidde og have fælleshygge foran fjernsynet klokken 21 fredag aften, selvom børnene hellere vil sidde alene på værelset eller være andre steder.

3.2.2. Tilbageoversættelse: dansk - svensk

Der er en vis tvivl om – både blandt dansk/svensk oversætterne og svensk/dansk oversætterne, vedrørende hvordan ordet 'uppväxt familie' skal forstås, da dette normalvis vil blive oversat med 'egen familie' – denne svarmulighed foreligger dog allerede. Dansk/svensk oversætterne valgte derfor at oversætte med 'plejefamilie' (svensk: vårdfamiljen).

Generelt: De svenske oversættere fandt det vanskeligt – ligesom de danske oversættere – at kombinere tillægsordene med hhv. samspil/klima/stemning. Fx oversættelse af ordet: 'irriteret' – oversætte med 'irriteret' eller 'irriterende'? Klimaet kan være irriterende – personen kan være irriteret. Det samme var gældende med ordene "forvirret/forvirrende", 'engageret/engagerende' og 'tolerant/olerende'. Klimaet kan være forvirret/engageret/tolerant, mens stemningen kan være forvirrende/engagerende/tolererende. Hvordan ordene skal oversættes afhænger således af hvad fokusområdet er (klima/samspil/stemning). De fandt det dog generelt ikke vanskeligt at oversætte ordene – og oversætterne oversatte også ofte med de oprindeligt anvendte ord.

Indledende tekst: Oversætter C havde oversat 'samspillet' med 'samspelet', mens oversætter D havde oversat med 'sammanhållningen'. Sidstnævnte er mere rettet mod den måde sammenholdet er i en familie (solidaritet – fællesskab, hvor man står sammen og støtter hinanden) mens samspil mere er rettet mod hvordan forskellige personer eller ting virker eller handler sammen (interaktion). Man bibeholdte ordet 'samspil' i den danske oversættelse.

De danske oversættere blev enige om at oversætte 'ordnat' med 'ordentligt'. De svenske oversættere havde vanskelig ved at se et klima som 'ordnat', hvorfor de fandt, at oversættelsen var i orden (ordentligt = opfylder krav eller forventning om orden/noget, der er socialt accepteret). Kjell Hansson (forfatteren bag instrumentet), havde dog en kommentar til denne oversættelse, da han fandt, at der er forskel på 'ordnat' og 'ordentligt'. "*Det är inte ordentligt utan att det är snareast 'ordning och reda' på svenska. Ordentligt är något annat på svenska*". Martin Olsson¹, der blev kontaktet på opfordring af Kjell, fandt ligeledes, at der var forskel på 'ordnat' og 'ordentlig' "*Ordnat skulle jag*

säga är synonymt med någon medvetet organiserat/arrangerat och enligt rådande moraliska eller andra normer godtagbar standard/situation/ekonomi mm. Ordentlig däremot skulle jag vilja säga är en personlig egenskap eller ett jobb fullgjort till punkt och pricka. Så de skiljer sig en hel del i perspektiv". Martin spurgte om man ikke kunne tale om "ordnede forhold" på dansk. Ordnete forhold = forhold som er præget af orden. Man kan leve under ordnede forhold. Det er derfor valgt at oversætte 'ordnat' med 'ordnet', på trods af at de dansk-svenske oversættere havde problemer med ordet.

Svenskerne havde oversat 'ukammeratligt' med hhv. 'okamratligt' og 'ovänskapligt'. En kammerat kan også være en ven. Ven er tættere på personen. Det blev vurderet, at ukammeratligt var fint at anvende her.

De danske oversættere havde oversat 'slutet' med 'lukket'. De to svenske oversættere havde oversat dette med hhv. 'slutet/tungt' og 'stängt'. Man var dog enig om, at et klima ikke kan være 'stängt'. De havde dog også vanskeligt ved at se klimaet/stemningen/samspeilet som 'lukket', og fandt, at 'fastlåst' muligvis var et bedre ord at anvende (fastlåst = at der ikke kan ske ændringer med noget eller nogen, dvs. klimaet er fastlåst, der kan ikke laves om herpå). Den danske oversættelse af 'slutet' blev derfor 'fastlåst'.

'Viljeløst' blev oversat med hhv. 'slappt' eller 'orkeslöst'. Det betyder det samme, men en teenager vil ikke bruge orkeslöst. Man fandt dog viljeløst lidt gammeldags på svensk, hvorfor man ikke havde oversat direkte til viljelöst. På dansk vurderedes det dog som værende okay.

'Bebrejðende' (= personen udtrykker sin utilfredshed med nogen over noget de har gjort, dvs. klandre/kritisere) blev oversat med hhv. 'anklagande' og 'bearbetande'.

Oversætterne blev dog enige om, at det aldrig kunne være 'bearbetande', og at oversætte 'klandrande' med 'klandre' (man klandre nogen noget) fandt oversætterne var for gammeldags. 'Bebrejðer' er en mere nutidig oversættelse, som betyder det samme som 'klandre'.

---

¹ Arbejder på SIF i København og har stort kendskab til spørgeskemaet 'Famileklimaet'

'Nedstämt' var på dansk blevet oversat med nedtrykt (=man er ked af det) men de svenske oversættere fandt, at et bedre ord ville være ordet 'trist', som betyder det samme som 'nedtrykt'. Det blev dog vurderet, at der var en mindre nuance, og at trist muligvis var mere dækkende her – trist klima, trist samspil. Den danske oversættelse blev derfor ændret til 'trist'.

'Vildt' blev af både C og D oversat med 'häftigt' (originale svenske skema anvender 'vilt'). De vurderede, at 'vildt' og 'heftigt' på svensk er lidt det samme. 'Vildt' er dog nok lidt stærkere end 'vildt'. På dansk betyder heftigt = voldsomt (fremfarende, fremfusende) og vildt = noget, der ikke er til at styre. Om man bruger 'vildt' eller 'heftigt' afhænger således af, hvad man lægger af betydning i ordet 'vilt'. Vurderingen er dog, at ordet vildt muligvis er lidt mere nutidigt end heftig, hvorfor der ikke er sket ændring heri.

'Lekfullt' blev oversat med 'legende'. Oversætter C og D oversatte 'legende' med 'lekande'. 'Lekfullt' vedrører meget stemningen. 'Lekende' er mere det, der sker. Det blev dog vurderet, at der ikke eksisterer et ord på dansk, der helt dækker 'lekfullt' – anden end 'legende'.

Der var en mindre diskussion af om man skulle bruge 'instabilt' eller ustabilt på dansk. Det blev vurderet, at man godt kan sige 'instabilt' på dansk, men at det er fagsprog, mens 'ustabilt' er lægmandssprog – og mere mundret. 'Ustabilt' var derfor bedre end 'instabilt'. Ingen ændring i den danske oversættelse.

'Rörligt' betyder 'at noget er i uorden'. Men de svensk/danske oversættere fandt at man godt kunne oversætte med 'uroligt', da noget, der er i uorden også er uroligt. Begge oversætterne synes ligeledes at 'rörligt' er et spøjst ord, og de har aldrig hørt ordet anvendt i forbindelse med stemning eller klima. Ordet bliver mere brugt i forbindelse med noget praktisk, noget man kan se. Oversætterne vurderede, at hvis man skulle sætte en følelse på ordet 'rörligt', da ville 'uroligt' være den korrekte oversættelse. Da ordet 'uroligt' allerede eksisterer blandt de 85 ord, blev det valgt at oversætte 'rörligt' med 'uorden' (=mangel på orden, rod, forvirring; kan også tolkes som udtryk for at noget ikke fungerer som det skal).

'Lugnt' blev oversat med 'afslappet'. De to svenske oversættere havde oversat 'afslappet' med hhv. 'ostressande' og 'avslappnat'. De fandt dog, at 'rolig' ville være en bedre oversættelse af 'lugnt'. Der er mere stabilitet i 'rolig' end i 'afslappet'. Hvis en person er 'afslappet' har denne en mere laissez faire holdning til tingende.

'Tryckt' blev i den danske oversættelse til trykket ($\approx$ som er anstrengende eller vanskeligt at udholde = tungt). Dette fandt oversætterne allerede var dækket under tillægsordet 'tungt', hvorfor de foreslog 'presset' (= fx man presser nogen til at gøre noget).

'Hindrande' blev i den danske oversættelse oversat til 'hindrende'. De svenske oversættere opfattede dog det danske ord 'hindrende', som gammeldags, og måske også vanskeligt at bruge om et klima. Det blev dermed enighed om ordet 'besværligt' var mere talesprogsagtigt, idet en 'hindring' forstås, som 'noget der gør en handling eller en udvikling besværlig eller umulig'.

'Tillåtande' blev oversat til det danske ord 'rummelig', hvilket de svenske oversættere fandt misvisende for det svenske ord 'rymligt', idet ordet 'rymligt' mere dækker over det at have plads, mens 'tillåtande' er mere "at få lov til" eller "at andre ikke vil forhindre en bestemt handling". Der blev derfor valgt det danske ord tilladende.

'Mjukt' ville oversætterne umiddelbart oversætte til 'blødt', men da der er tale om et klima eller en stemning, er de begge enige om, at ordet 'rart', er korrekt at anvende her.

3.2.3. Terapeuternes kommentarer til Familieklimaet

Overordnede kommentarer vedrørende spørgeskemaet: Terapeut 1 finder at skemaet virker lidt uoverskueligt. Terapeuten tror, at det at den unge skal vælge mindst 15 kodeord gør det uoverskueligt for den unge – mener, at man skal vælge max 10. Rent layoutmæssigt finder terapeut 4 det problematisk/forvirrende at ordene står i 3 kolonner – har brugt tid på at spekulere om der er et system i den måde, ordene er opsat på. Foreslår at man sætter ordene fortløbende.

Indledende tekst: Terapeut 4 og 5 synes at den indledende sætning "Hvordan synes du klimaet, dvs. stemningen og samspillet, er i din familie", er forvirrende. Terapeut 4

foreslår at man ændrer sætningen til: "Hvad synes du om stemningen og samspillet i din familie. Du skal sætte streg under mindst 15 af de ord du synes beskriver stemningen og samspillet". Kjell Hansson ser dog helst, at 'klimaet' forbliver en del af den indledende tekst, hvorfor denne ikke fjernes fra teksten.

Terapeut 5 foreslår tilføjelse af 'din' i sætningen, så denne bliver: "Hvad synes du om stemningen og samspillet i din familie". Begrundelsen er, at dette vil gøre sætningen mere personlig.

Udtrykket 'klimaet' er allerede anvendt i overskriften for spørgeskemaet, hvorfor det muligvis vil være mere mundret og letforståeligt at ændre indledningen til blot at vedrøre stemning og samspillet, da dette netop er udtryk for klimaet.

Terapeut 2 foreslår at tilføje begrebet 'kommunikation' i spørgeskemaet – altså: "Hvordan synes du klimaet, dvs. stemningen, samspillet og kommunikationen, er i din familie". Terapeuten foreslår dette, da kommunikation (hvordan der tales sammen) ofte er en stor problemstilling – både for den unge og familien, ud over de allerede nævnte emner.

Terapeut 1 tror at det vil give mere mening for den unge hvis der kun stod: Vælg mindst x ord, som du synes bedst beskriver din familie. [lige nu står der: Sæt streg under mindst 15 ord, som du synes bedst beskriver familien].

Vi finder det vigtigt at man skal sætte streg under ordet. Men det vil muligvis være en konkretisering at sige 'din familie' i stedet for 'familien' selvom det allerede er gjort i den første linje i den indledende tekst. Den indledende tekst er derfor ændret til: "*Hvordan synes du klimaet, dvs. stemningen og samspillet er i din familie: Sæt streg under mindst 15 ord, som du synes bedst beskriver stemningen og samspillet i din familie*".

Der er flere ord, som terapeuterne finder evt. kan være vanskelige at forstå/forholde sig til:

Intim (Intim = noget som er præget af gensidig tillid og tæt fortrolighed). Det foreslås at bruge udtrykket 'fortroligt' (fortroligt ≈ noget, der er privat)..

Eksplodivt (eksplosivt = noget, der er voldsomt). Brug af udtrykket 'voldsomt' vurderes dog at få respondenterne til at tænke på om klimaet er voldeligt eller ej. I stedet foreslås udtrykket 'sprængfarligt' (sprængfarligt= noget, som let kan fremkalde protester eller voldsom debat, fx et emne ≈ man har en kort lunte)

Intolerant (intolerant $\approx$ fordomsfuldt = noget, som er fyldt med fordomme). Intolerant er ændret til fordomsfuldt.

Tolerant (tolerant $\approx$ fordomsfrit = noget, der er fri for fordomme). Tolerant er ændret til fordomsfrit.

Ydmygt (ydmyg = som ikke føler eller hævder personlig stolthed i forhold til andre). Der er ikke fundet et bedre/alternativt ord, hvorfor ydmygt beholdes.

Fastlåst: (svensk: Slutet) at være fastlåst betyder, at der ikke kan ske ændringer med noget eller nogen, dvs. klimaet er fastlåst, der kan ikke laves om herpå. Ordet 'fastlåst' ændres til fastfrosset (= noget, der ikke kan ændres), da dette muligvis giver et bedre billede af noget, der ikke kan ændres.

Solidarisk (solidarisk = som føler samhørighed eller sympati med andre ligestillede, og som er parat til at hjælpe eller støtte dem/som er fælles med andre om forpligtelser eller ansvar – ”en for alle, alle for en”). Umiddelbart ville kammeratligt/venskabeligt være et muligt alternativ, men kammeratligt står allerede blandt udsagnsordene. I stedet foreslås udtrykket 'Loyal' (loyal = som er på nogens side og ikke vil skade dem = trofast).

Forjaget (svensk: jäktat) (forjaget = meget travlt/som er udsat for tidspres og derfor gør noget hurtigt og overfladisk). Det foreslås at anvende udtrykket 'travlt' i stedet (travlt = man skal skynde sig)

Flittig: (svensk: Arbetssamt) (flittig = som er i aktivitet eller arbejder stabilt og målbevidst med noget = arbejdsom). Arbejdsom vurderes dog at være vanskeligere at forstå end udtrykket 'flittig'. alternativt kunne man benytte udtrykket 'aktiv', men dette er allerede indeholdt i skemaet. Udtrykket 'flittig' bibeholdes derfor.

3.3. Ladder of Life/Cantril's Self-Anchoring Ladder – Livets trappetige

Der eksisterer flere versioner af Cantril's Self-Anchoring Ladder. I oversættelsen er der valgt ikke at tage udgangspunkt i den oprindelige version fra 1965, da denne er udformet til brug for interview af respondenter (4). I stedet er der taget udgangspunkt i en modificeret version (3), som også har dannet udgangspunkt for den svenske version. I både den originale version og i den version, vi har taget udgangspunkt i mht. oversættelsen, bedes respondenterne vurdere hvordan livskvaliteten/livssituationen var for 5 år siden og hvordan man vurderer situationen vil være om 5 år. I den svenske version er tidshorisonten 1 år tilbage og 1 år frem i tiden. Hvorvidt man anvender 1 eller 5 år afhænger af situationen, og kan nemt ændres. Kjell Hansson har påpeget i de

kommentarer, der er modtaget til oversættelsen, at denne i forbindelse med studiet skal være 1 år, da det er behandlingsvarigheden. Cantril's Self-Anchoring Ladder er gratis at anvende².

3.3.1. Oversættelse: amerikansk-engelsk – dansk

Navnet på Cantril's Self-Anchoring Ladder/Ladder of Life blev oversat til 'Livets trappestige'. Den ene af oversætterne (oversætter A) havde været mere bogstavelig i hendes oversættelse og anvendte oversættelsen 'livets stige', mens den anden oversatte det engelske ord 'ladder' med trappestige (engelsk: step ladder).

Det blev af oversætterne vurderet, at det billede ordet 'trappestige' kan danne i hovedet på den der svarer er mere sigende end det kortere ord 'stige', hvorfor ordet 'trappestige' konsekvent er anvendt som oversættelse for det engelske ord 'ladder'.

Der var enighed blandt de to dansk-engelske oversættere vedrørende oversættelsen af skalaens yderpunkter. 'Best possible life' blev til 'bedst tænkelige liv' og 'worst possible life' blev til 'værst tænkelige liv'.

'Livets trappestige' består af tre spørgsmål. Der var kun mindre uoverensstemmelser mellem de to oversætteres oversættelser. Uoverensstemmelsen vedrørte primært om det var nødvendigt at understrege at personen står på et trin, eller om man kunne vende spørgsmålet og i stedet spørge efter hvor på stigen personen står. De to oversættere blev enige om sidstnævnte tilgang, dvs. at vende spørgsmålet og spørge efter hvor på stigen personen står.

Spørgsmål 1: "*On which step of the ladder do you feel you personally stand at the present time?*" De to oversættere blev enig om, at spørgsmålet skulle oversættes med "*Hvor på trappestigen føler du, at du står netop nu?*".

Spørgsmål 2: "*On which step would you have stood five years ago?*" En bogstavelig oversættelse ville have været "Hvilket trin ville du have stået på for fem år siden". Begge oversættere var enige om, at den bogstavelige oversættelse anvender en tidsform, der kun sjældent anvendes, hvorfor deres bud på en oversættelse i stedet lød: "*Hvor på*

---

² www.atsqol.org/sections/instruments/ae/pages/cantrils.html (26. februar 2008)

trappetigen stod du for fem år siden?”, der er mere nutidig i dets formulering. Ligeledes følger sprogbruget i spørgsmålet i tråd med oversættelsen af spørgsmål 1.

Spørgsmål 3: *Thinking about your future, on which step do you think you will stand about five years from now?*”, blev oversat med *“Når du tænker ud i fremtiden, hvor på trappetigen tror du da, at du kommer til at stå om fem år?”*, netop afledt af den indledende diskussion.

3.3.2. Tilbageoversættelse: dansk – amerikansk-engelsk

Der var mindre uoverensstemmelser i forbindelse med tilbageoversættelsen. Disse bestod dog primært i forskellige måder at sige det samme på.

Der er, som oversætter C påpegede det, forskellige måder at beskrive stigen endepunkter på. Den originale version bruger *‘best possible life’*. Her ser personen på egne muligheder vedrørende det liv, personen kan opnå. Nogle livskvalitetsinstrumenter beder folk om at bruge *‘best imaginable life’*, hvor man sammenligner sig med andre. De danske oversættere var blevet enige i at anvende *‘tænkelige liv’* – som også bruges i EQ5D³, hvilket oversætter C også fandt mest korrekt (i stedet for bedst/værst mulige liv).

I den danske oversættelse var *‘trin’* ikke taget med. Oversætter C påpegede dog, at så kunne man stå mellem trinene – altså at det var mindre præcist. Ordlyden af spørgsmålene blev derfor ændret, så ordet *‘trin’* indgik heri.

Da instrumentet skal anvendes i et studie, hvor behandlingen varer ét år, skal tidshorisonten ændres fra 5 til 1 år i teksten.

4. Opsummering

Der har ikke været de store problemer mht. oversættelse og tilbageoversættelse. Den svenske forfatter til to af de oversatte svenske skemaer, Kjell Hansson har kun haft meget få kommentarer til oversættelsen, og til de tvivlsspørgsmål, der var omkring valget af ord

og formuleringen i de originale skemaer. Terapeuterne har haft enkelte kommentarer til layout og indholdet i skemaerne. Generelt finder de dog disse spændende og relevante.

---

³ EQ-5D er et standardiseret ikke sygdomsspecifikt (generisk) måleinstrument, der beskriver og evaluerer helbredsrelateret livskvalitet. Den består af 5 dimensioner, der dækker bevægelighed, personlig pleje, sædvanlige aktiviteter, smerter/ubehag og angst/depression. Hver dimension kan besvares på tre niveauer.

---

5. Litteraturliste

- (1) Hansson K, Jarbin H. A new self-rating questionnaire in Swedish for measuring expressed emotion. Nordisk Journal of Psychiatry 1997;51:287-97.
- (2) Hansson K. Familjeklimat. En adjektivlista för familjediagnostik. Lunds Universitet: Forskningsrapport från Institutionen för tillämpad psykologi; 1989. Report No.: 1.
- (3) Wiklund I, Gorkin L, Pawitan E, Schon E, Schoenberger J, Jared LL, et al. Methods for assessing quality of life in the Cardiac Arrhythmia Suppression Trial (CAST). Quality of Life Research 1992;1:187-201.
- (4) Cantril H. The pattern of human concerns. Rutgers University Press; 1965.

Bilag 1: Oversættelse af ”Frågor om familjemedlemmar”

Følgende oversigt viser indholdet af spørgeskemaet 'Frågor om familjemedlemmar'. Den originale svenske ordlyd (OS), de to oversætteres version af oversættelsen (A & B), samt ordlyden af den første danske oversættelsesversion (enig).

OS	Frågor om familjemedlemmar
A	Spørgsmål om familiemedlemmer
B	Spørgsmål om familiemedlemmer
Enig	Spørgsmål om familiemedlemmer

OS	Nästan aldrig	Någon gång	Ibland	Ofta	Nästan alltid
A	Næsten aldrig	Sjældent	Ind imellem	Oft	Næsten altid
B	Næsten aldrig	Engang imellem	Jævnligt	Oft	Næsten altid
Enig	Næsten aldrig	Sjældent	Jævnligt	Oft	Næsten altid

OS	Följande frågor handlar om hur det är att leve med Din anhörig. Det finns inga svar som är rätt eller fel. Kryssa för det svaret som Du först kommer att tänka på. Gör bara ett kryss för varje fråga. Svara på alla frågorna.
A	Følgende spørgsmål handler om, hvordan det er at leve sammen med dit familiemedlem. Der findes ikke nogen svar som er rigtige eller forkerte. Sæt kryds ved det svar, der først falder dig ind. Sæt kun ét kryds ved hvert spørgsmål. Svar venligst på alle spørgsmål.
B	De følgende spørgsmål handler om, hvordan det er at bo med din pårørende. Der er ingen rigtige eller forkerte svar. Sæt kryds ved det svar du først kommer til at tænke på. Sæt kun ét kryds per spørgsmål. Svar på alle spørgsmålene.
Enig	<i>De følgende spørgsmål handler om, hvordan det er at bo med dit familiemedlem. Der er ingen rigtige eller forkerte svar. Sæt kryds ved det svar du først kommer til at tænke på. Sæt kun ét kryds ved hvert spørgsmål. Svar venligst på alle spørgsmål.</i>

OS1 A B <i>Enig1</i>	Han/hon stöder det jag gör Han/hun støtter mig i det jeg gør. Han/hun støtter det jeg gør <i>Han/hun støtter mig i det jeg gør.</i>
OS2 A B <i>Enig2</i>	Han/hon vet hur jag känner mig Han/hun ved hvordan jeg føler. Han/hun ved hvordan jeg har det <i>Han/hun ved hvordan jeg har det</i>
OS3 A B <i>Enig3</i>	Han/hon hittar fel hos mina vänner Han/hun leder efter fejl hos mine venner. Han/hun finder fejl ved mine venner <i>Han/hun leder efter fejl hos mine venner.</i>
OS4 A B <i>Enig4</i>	Jeg får dårligt samvete då han/hon bett mig göra saker som jag glömt Jeg får dårlig samvittighed, når jeg glemmer at gøre ting, som han/hun har bedt mig om. Jeg får dårlig samvittighed, når han/hun beder mig gøre ting, som jeg har glemt <i>Jeg får dårlig samvittighed, når han/hun beder mig om at gøre ting, som jeg har glemt</i>
OS5 A B <i>Enig5</i>	Han/hon är fientligt inställd till mig Han/hun er fjendtligt indstillet overfor mig. Han/hun er fjendtligt indstillet over for mig <i>Han/hun er fjendtligt indstillet over for mig</i>
OS6 A B <i>Enig6</i>	Han/hon vet vad jag tänker innan jag talat om det Han/hun ved hvad jeg tænker, før jeg siger det. Han/hun ved hvad jeg tænker inden jeg fortæller det <i>Han/hun ved hvad jeg tænker inden jeg fortæller om det</i>
OS7 A B <i>Enig7</i>	Han/hon gillar mina vänner Han/hun kan lide mine venner. Han/hun kan lide mine venner <i>Han/hun kan lide mine venner.</i>
OS8 A B <i>Enig8</i>	Jeg vet ofta vad han/hon tänker innan han/hon berättat det för mig Jeg ved ofte, hvad han/hun tænker, før han/hun har fortalt mig det. Jeg ved ofte hvad han/hun tænker inden han/hun fortæller mig det <i>Jeg ved ofte, hvad han/hun tænker, før han/hun har fortalt mig det.</i>
OS9 A B <i>Enig9</i>	Han/hon klagar över vad jag gör för att roa mig Han/hun brokker sig over min måde at have det sjovt på. Han/hun klager over hvad jeg gør for at have det sjovt <i>Han/hun brokker sig, hver gang jeg gør noget, jeg synes er sjovt</i>
OS10 A B <i>Enig10</i>	Han/hon försöker att ändra på mig Han/hun forsøger at ændre mig. Han/hun prøver at lave om på mig <i>Han/hun prøver at lave om på mig</i>
OS11 A B <i>Enig11</i>	När jag tänker på honom/henne får jag dåligt samvete Jeg får dårlig samvittighed, når jeg tænker på ham/hende. Når jeg tænker på ham/hende får jeg dårlig samvittighed <i>Jeg får dårlig samvittighed, når jeg tænker på ham/hende.</i>

OS12	Jag måste vara försiktig med vad jag gör annars kommer han/hon att klaga på mig.
A	Jeg skal være forsigtig med hvad jeg gør, ellers vil han/hun brokke sig over mig.
B	Jeg må være forsigtig med hvad jeg gør ellers klager han/hun over mig
Enig12	<i>Jeg skal være forsigtig med hvad jeg gør, ellers vil han/hun brokke sig.</i>
OS13	Jag misslyckas med att få igång ett samtal med honom/henne.
A	Det mislykkes, når jeg vil have en samtale i gang med ham/hende.
B	Det kan ikke lykkes for mig at få en samtale i gang med ham/hende
Enig13	<i>Det kan ikke lykkes for mig at få en samtale i gang med ham/hende</i>
OS14	Jag kritiserar honom/henne
A	Jeg kritiserer ham/hende.
B	Jeg kritiserer ham/hende
Enig14	<i>Jeg kritiserer ham/hende.</i>
OS15	Jag tänker på hur det ska gå för honom/henne
A	Jeg spekulerer på hvordan det skal gå ham/hende.
B	Jeg tænker på hvordan det skal gå for ham/hende
Enig15	<i>Jeg spekulerer på hvordan det skal gå ham/hende.</i>
OS16	Han/hon får mig att må psykiskt dårligt
A	Han/hun får mig til at have det dårligt psykisk
B	Han/hun får mig til at have det psykisk dårligt
Enig16	<i>Han/hun får mig til at have det psykisk dårligt</i>
OS17	Jag måste be honom/henne att uppföra sig annorlunda
A	Jeg bliver nødt til at bede ham/hende om at opføre sig på en anden måde.
B	Jeg er nødt til at bede ham/hende om at opføre sig på en anden måde
Enig17	<i>Jeg er nødt til at bede ham/hende om at opføre sig på en anden måde</i>
OS18	Tänker att han/hon har personliga problem
A	Tror at han/hun har personlige problemer.
B	Jeg tænker at han/hun har personlige problemer
Enig18	<i>Jeg tror at han/hun har personlige problemer</i>
OS19	Jag måste upprepade gånger be honom/henne göra saker.
A	Jeg skal gentagne gange bede ham/hende om at gøre ting/udføre opgaver.
B	Jeg er gang på gang nødt til at bede ham/hende om at gøre ting
Enig19	<i>Jeg er gang på gang nødt til at bede ham/hende om at gøre ting/udføre opgaver</i>
OS20	Jag försaker en hel del av mig själv för honom/henne
A	Jeg svigter en hel del af mig selv for ham/hende.
B	Jeg sætter mig selv i baggrunden for ham/hende
Enig20	<i>Jeg tilsidesætter mig selv for ham/hende.</i>
OS21	Det är svårt för oss att komma överens
A	Vi har svært ved at enes.
B	Det er svært for os at enes
Enig21	<i>Det er svært for os at enes</i>
OS22	Jeg beslutar mig för att inte kritisera honom/henne
A	Jeg har besluttet mig for ikke at kritisere ham/hende.
B	Jeg bestemmer mig for ikke at kritisere ham/hende
Enig22	<i>Jeg har bestemt mig for ikke at kritisere ham/hende.</i>

OS23 A B <i>Enig23</i>	Jag grubblar på orsakerne till hans/hennes beteende Jeg spekulerer over årsagerne til hans/hendes opførsel. Jeg spekulerer på årsagerne til hans/hendes opførsel <i>Jeg spekulerer over årsagerne til hans/hendes opførsel.</i>
OS24 A B <i>Enig24</i>	Han/hon gör vissa saker av illvilja eller för att retas Han/hun gør visse ting af ond vilje eller for at skændes. Han/hun gør ting jeg ikke synes om med vilje bare for at blive uvenner med mig <i>Han/hun gør ting med vilje, som jeg ikke synes om, for at ramme mig eller for at blive uvenner med mig.</i>
OS25 A B <i>Enig25</i>	Jag blir förargad eller besvärad då han/hon upprepade gånger begär saker av mig Jeg bliver sur eller irriteret, når han/hun gentagne gange kræver noget af mig. Jeg bliver irriteret eller sur når han/hun gang på gang beder mig gøre ting for sig <i>Jeg bliver sur eller irriteret, når han/hun gang på gang kræver noget af mig.</i>
OS26 A B <i>Enig26</i>	Jag kan inte sova p g a honom/henne Jeg kan ikke sove p.g.a. ham/hende. Jeg kan ikke sove p. g. a. ham/hende <i>Jeg kan ikke sove pga. ham/hende</i>
OS27 A B <i>Enig27</i>	Han/hon får mig irriterad Han/hun irriterer mig. Han/hun gør mig irriteret <i>Han/hun gør mig irriteret</i>
OS28 A B <i>Enig28</i>	Jag försöker påverka hans/hennes beteende Jeg forsøger at påvirke hans/hendes opførsel. Jeg forsøger at påvirke hans/hendes opførsel <i>Jeg forsøger at påvirke hans/hendes opførsel.</i>
OS29 A B <i>Enig29</i>	Han/hon är en alltför viktig del av mitt liv Han/hun er en alt for stor del af mit liv. Han/hun er en alt for vigtig del af mit liv <i>Han/hun er en alt for vigtig del af mit liv</i>
OS30 A B <i>Enig30</i>	Jeg tycker mycket om honom/henne Jeg kan vældig godt lide ham/hende. Jeg synes meget om ham/hende <i>Jeg synes meget om ham/hende</i>

Bilag 2: Tilbageoversættelse af ”Frågor om familjemedlemmar”

Følgende oversigt viser resultatet af tilbageoversættelsen af ”Frågor om familjemedlemmar”: den originale svenske tekst og den første danske oversættelse (Enig), de to tilbageoversættelser (C & D), og ændringer som følge af eventuelle uklarheder/misforståelser (Ænd). ’Endelig’ er den endelige version som følge af eventuelle ændringer, terapeuterne måtte have til spørgeskemaet, og som er blevet rettet heri.

OS	Frågor om familjemedlemmar
Enig	Spørgsmål om familiemedlemmer
C	Frågor om familjemedlemmar
D	Frågor omkring/rörande familjemedlemmar
Ænd	(Uændret)
Endelig	(Uændret)

OS	Nästan aldrig	Någon gång	Ibland	Ofta	Nästan alltid
Enig	Næsten aldrig	Sjældent	Jævnligt	Ofte	Næsten altid
C	Nästan aldrig	Sällan	Äterkommande	Ofta	Nästan altid
D	Nästan aldrig	Sällan	Emellanåt/då och då	Ofta	Nästan jämt/alltid
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)

OS	Följande frågor handlar om hur det är att leve med Din anhörig. Det finns inga svar som är rätt eller fel. Kryssa för det svaret som Du först kommer att tänka på. Gör bara ett kryss för varje fråga. Svara på alla frågorna.
Enig	De følgende spørgsmål handler om, hvordan det er at bo med dit familiemedlem. Der er ingen rigtige eller forkerte svar. Sæt kryds ved det svar du først kommer til at tænke på. Sæt kun ét kryds ved hvert spørgsmål. Svar venligst på alle spørgsmål.
C	Följande frågor handlar om, hur det är att bo ihop med din familjemedlem. Det finns inga riktiga eller ariktiga svar. Sätt kryss vid det svar du först kommer på. Sätt bara ett kryss ved varje fråga. Svara vänligen på alla frågor.
D	Frågorna som följer handlar om hur det är att bo med din familjemedlem. Inga svar är rätt eller fel. Sätt ett kryss vid det svar du först kommer i tanke om. Sätt endast ett kryss per fråga. Svara vänligen på alla frågor.
Ænd	De følgende spørgsmål handler om, hvordan det er at leve med dit familiemedlem. Der er ingen rigtige eller forkerte svar. Sæt kryds ved det svar du først kommer til at tænke på. Sæt kun ét kryds ved hvert spørgsmål. Svar venligst på alle spørgsmål.
Endelig	(Uændret)

OS1 <i>Enig1</i> C D Ænd1 Endelig1	Han/hon stöder det jag gör <i>Han/hun støtter mig i det jeg gør.</i> Han/hon stödder mig i det jag gör (han/hon är ett stöd för mig) Han/hon stöttar mig i det jag gör. (Uændret) (Uændret)
OS2 <i>Enig2</i> C D Ænd2 Endelig2	Han/hon vet hur jag känner mig <i>Han/hun ved hvordan jeg har det</i> Han/hon vet hur jag har det Han/hon vet hur jag mår (Uændret) (Uændret)
OS3 <i>Enig3</i> C D Ænd3 Endelig3	Han/hon hittar fel hos mina vänner <i>Han/hun leder efter fejl hos mine venner.</i> Han/hon letar/ser efter fel hos mina vänner Han/hon letar efter fel hos mina vänner. Han/hun finder fejl hos mine venner. (Uændret)
OS4 <i>Enig4</i> C D Ænd4 Endelig4	Jeg får dårligt samvete då han/hon bett mig göra saker som jag glömt <i>Jeg får dårlig samvittighed, når han/hun beder mig om at gøre ting, som jeg har glemt</i> Jag får dåligt samvete när han/hon ber mig om att göra något, som jag har glömt Jag får dåligt samvete när han/hon ber mig om att göra saker, som jag har glömt (Uændret) (Uændret)
OS5 <i>Enig5</i> C D Ænd5 Endelig5	Han/hon är fientligt inställd till mig <i>Han/hun er fjendtligt indstillet over for mig</i> Han/hon är fientligt inställd mot mig Han/hon är fientligt inställd mot mig (?) (Uændret) Han/hun er uvenskabeligt indstillet over for mig
OS6 <i>Enig6</i> C D Ænd6 Endelig6	Han/hon vet vad jag tänker innan jag talat om det <i>Han/hun ved hvad jeg tænker inden jeg fortæller om det</i> Han/hon vet vad jag tänker innan jag har talat om det Han/hon vet vad jag tänker innan jag säger det (Uændret) (Uændret)
OS7 <i>Enig7</i> C D Ænd7 Endelig7	Han/hon gillar mina vänner <i>Han/hun kan lide mine venner.</i> Han/hon tycker om mina vänner Han/hon tycker om mina vänner. (Uændret) (Uændret)

OS8 <i>Enig8</i> C D Ænd8 Endelig8	Jag vet ofta vad han/hon tänker innan han/hon berättat det för mig <i>Jeg ved ofte, hvad han/hun tænker, før han/hun har fortalt mig det.</i> Jag vet ofta, vad han/hon tänker, innan han/hon har talat om det Jag vet ofta vad han/hon tänker på innan han/hon säger det. (Uændret) (Uændret)
OS9 <i>Enig9</i> C D Ænd Endelig9	Han/hon klagar över vad jag gör för att roa mig <i>Han/hun brokker sig, hver gang jeg gør noget, jeg synes er sjovt</i> Han/hon gnäller/är sur, varje gång jag gör något, jag tycker är roligt Han/hon bråkar varje gång jag gör något jag tycker är kul Han/hun giver udtryk for utilfredshed, hver gang jeg gør noget, jeg synes er sjovt Han/hun kritiserer mig hver gang jeg gør noget, jeg synes er sjovt
OS10 <i>Enig10</i> C D Ænd10 Endelig10	Han/hon försöker att ändra på mig <i>Han/hun prøver at lave om på mig</i> Han/hon försöker att ändra på mig Han/hon försöker att ändra på den jag är (Uændret) (Uændret)
OS11 <i>Enig11</i> C D Ænd11 Endelig11	När jag tänker på honom/henne får jag dåligt samvete <i>Jeg får dårlig samvittighed, når jeg tænker på ham/hende.</i> Jag får dåligt samvete, när jag tänker på honom/henne Jag får dåligt samvete när jag tänker på honom/henne. (Uændret) (Uændret)
OS12 <i>Enig12</i> C D Ænd12 Endelig12	Jag måste vara försiktig med vad jag gör annars kommer han/hon att klaga på mig. <i>Jeg skal være forsigtig med hvad jeg gør, ellers vil han/hun brokke sig.</i> Jag skall vara försiktig med vad jag gör, annars vill han/hon bli sur. Jag måste vara försiktig med det jag gör, annars kommer han/hon att bråka med mig Jeg skal være forsigtig med hvad jeg gør, ellers vil han/hun give udtryk for utilfredshed med mig Jeg skal være forsigtig med hvad jeg gør, ellers vil han/hun kritisere mig
OS13 <i>Enig13</i> C D Ænd13 Endelig13	Jag misslyckas med att få igång ett samtal med honom/henne <i>Det kan ikke lykkes for mig at få en samtale i gang med ham/hende</i> Jag lyckas inte, att få igång ett samtal med honom/henne Jag lyckas aldrig föra en konversation med honom/henne (Uændret) (Uændret)
OS14 <i>Enig14</i> C D Ænd14 Endelig14	Jag kritiserar honom/henne <i>Jeg kritiserer ham/hende.</i> Jag kritiserar honom/henne Jag kritiserar honom/henne (Uændret) (Uændret)

OS15 <i>Enig15</i> C D Ænd15 Endelig15	Jag tänker på hur det ska gå för honom/henne <i>Jeg spekulerer på hvordan det skal gå ham/hende.</i> Jag funderar på hur det skall gå för honom/henne Jag undrar över hur det ska gå för honom/henne. (Uændret) Jeg tænker på hvordan det skal gå for ham/hende
OS16 <i>Enig16</i> C D Ænd16 Endelig16	Han/hon får mig att må psykiskt dåligt <i>Han/hun får mig til at have det psykisk dårligt</i> Han/hon får mig till att känna mig psykiskt dåligt. Han/hon går att jag får det psykiskt dåligt. Han/hon får mig att må psykiskt dåligt (Uændret) Han/hun får mig til at have det dårligt med mig selv
OS17 <i>Enig17</i> C D Ænd17 Endelig17	Jag måste be honom/henne att uppföra sig annorlunda <i>Jeg er nødt til at bede ham/hende om at opføre sig på en anden måde</i> Jag är tvungen att be honom/henne bete sig på ett annat sätt. Jag känner mig tvungen att be honom/henne om att uppföra sig annorlunda (Uændret) (Uændret)
OS18 <i>Enig18</i> C D Ænd18 Endelig18	Tänker att han/hon har personliga problem <i>Jeg tror at han/hun har personlige problemer</i> Jag tror att han/hon har personliga problemer Jag tror att han/hon har personliga problem (Uændret) Jeg tror, at han/hun har det svært med sig selv
OS19 <i>Enig19</i> C D Ænd19 Endelig19	Jag måste upprepade gånger be honom/henne göra saker. <i>Jeg er gang på gang nødt til at bede ham/hende om at gøre ting/udføre opgaver</i> Jag er gång på gång tvungen at be honom/henne om att göra saker och ting. Jag måste hela tiden be honom/henne om att göra saker/ta tag i saker (Uændret) (Uændret)
OS20 <i>Enig20</i> C D Ænd20 Endelig20	Jag försaker en hel del av mig själv för honom/henne <i>Jeg tilsidesætter mig selv for ham/hende.</i> Jag åsidesötter mig själv för honom/henne Jag åsidosätter mig själv för honom/henne. (Uændret) (Uændret)
OS21 <i>Enig21</i> C D Ænd21 Endelig21	Det är svårt för oss att komma överens <i>Det er svært for os at enes</i> Det är svårt för oss att komma överens (att vara sams) Vi har problem med att samsas (Uændret) (Uændret)

OS22 <i>Enig22</i> C D Ænd22 Endelig22	Jeg beslutar mig för att inte kritisera honom/henne <i>Jeg har bestemt mig for ikke at kritisere ham/hende.</i> Jeg har bestämt mig för att <i>inte</i> kritisera honom/henne Jag har bestämt mig för att <i>inte</i> kritisera honom/henne. Jeg beslutter mig for ikke at kritisere ham/hende. (Uændret)
OS23 <i>Enig23</i> C D Ænd23 Endelig23	Jag grubblar på orsakerna till hans/hennes beteende <i>Jeg spekulerer over årsagerne til hans/hendes opførsel.</i> Jag funderar på orsakerna till hans/hennes beteende Jag spekulerar/funderar över orsakerna till hans/hennes sätt att uppföra sig. (Uændret) Jeg tænker på hvad årsagerne til hans/hendes opførsel er
OS24 <i>Enig24</i> C D Ænd24 Endelig24	Han/hon gör vissa saker av illvilja eller för att retas <i>Han/hun gør ting med vilje, som jeg ikke synes om, for at ramme mig eller for at blive uvenner med mig.</i> Han/hon gör saker medvete, som jag inte tycker om, för att komma åt mig eller för att bli ovänner med mig. Han/hon gör saker jag inte tycker om, med flit, för att reta mig eller för att bli ovän med mig. Han/hun gør ting med vilje, som jeg ikke synes om, for at ramme mig eller for at drille mig. (Uændret)
OS25 <i>Enig25</i> C D Ænd25 Endelig25	Jag blir förargad eller besvärad då han/hon upprepade gånger begär saker av mig <i>Jeg bliver sur eller irriteret, når han/hun gang på gang kræver noget af mig.</i> Jag blir sur eller irriterad, när han/hon gång på gång kräver något av mig Jag blir sur eller irriterad, när han/hon jämt kräver någonting av mig. (Uændret) (Uændret)
OS26 <i>Enig26</i> C D Ænd26 Endelig26	Jag kan inte sova p g a honom/henne <i>Jeg kan ikke sove pga. ham/hende</i> Jag kan inte sova pga. honom/henne Jag kan inte sova p g a. honom/henne. (Uændret) (Uændret)
OS27 <i>Enig27</i> C D Ænd27 Endelig27	Han/hon får mig irriterad <i>Han/hun gør mig irriteret</i> Han/hon får mig irriterad Han/hon gör mig irriterad (Uændret) Han/hun irriterer mig.
OS28 <i>Enig28</i> C D Ænd28 Endelig28	Jag försöker påverka hans/hennes beteende <i>Jeg forsøger at påvirke hans/hendes opførsel.</i> Jag försöker påverka hans/hennes beteende Jag försöker att påverka hans/hennes sätt att uppföra sig på. Jeg forsøger at påvirke hans/hendes adfærd Jeg forsøger at påvirke hans/hendes måde at være på

OS29	Han/hon är en alltför viktig del av mitt liv
<i>Enig29</i>	<i>Han/hun er en alt for vigtig del af mit liv</i>
C	Han/hon är en allt för viktig del av mitt liv
D	Han/hon är en väldigt viktig del av mitt liv
Ænd29	(Uændret)
Endelig29	Jeg finder, at han/hun er en alt for vigtig del af mit liv
OS30	Jeg tycker mycket om honom/henne
<i>Enig30</i>	<i>Jeg synes meget om ham/hende</i>
C	Jeg tycker mycket om honom/henne
D	Jag tycker mycket om honom/henne
Ænd30	(Uændret)
Endelig30	(Uændret)

Bilag 3: Oversættelse af Familjeklimat

Følgende oversigt viser indholdet af spørgeskemaet 'Familjeklimat'. Den originale svenske ordlyd (OS), de to oversætteres version af oversættelsen (A & B), samt ordlyden af den første danske oversættelsesversion (enig).

OS	Egen familj	Uppväxt familj
A	Egen familie	Opvækstfamilien
B	Egen familie	Plejefamilie
Enig	<i>Egen familie</i>	<i>Plejefamilien</i>

OS	Hur tycker Du klimatet – stämningen och samspelet i Din familj är: Stryk under minst 15 ord som Du tycker bäst beskriver familjen
A	Hvordan synes du stemningen og samspillet er i din familie: Sæt streg under mindst 15 ord, som bedst beskriver din familie:
B	Hvordan synes du klimaet – stemningen og samspillet i din familie er: Understreg mindst 15 ord som du synes beskriver familien bedst
Enig	<i>Hvordan synes du klimaet, dvs. stemningen og samspillet, er i din familie. Sæt streg under mindst 15 ord, som du synes bedst beskriver familien.</i>
OS	Tänker Du på andra ord som Du tycker skulle beskriva Din familj kan Du skriva dem här:
A	Hvis du har andre ord, som du synes beskriver din familie, kan du skrive dem her
B	Kommer du i tanke om andre ord som Du synes beskriver Din familie kan du skrive dem her:
Enig	<i>Kommer du i tanke om andre ord som du synes beskriver din familie kan du skrive dem her:</i>

OS	Behaglig	Avvaktande	Hänsynsfullt
A	Behagelig	Afventende	Hensynsfuldt
B	Behagelig	Afventende	Hensynsfuld
Enig	<i>Behageligt</i>	<i>Afventende</i>	<i>Hensynsfuldt</i>
OS	Ordnat	Splittrat	Passivt
A	Ordnet	Splittet	Passivt
B	Ordentlig	Splittet	Passiv
Enig	Ordentligt	Splittet	Passivt
OS	Bra	Okamratligt	Slutet
A	God	Ukammeratligt/usolidarisk	Lukket
B	God	Ukammeratlig	Lukket
Enig	<i>Godt</i>	<i>Ukammeratligt</i>	<i>Lukket</i>
OS	Irriterat	Barnsligt	Tolerant
A	Irriteret	Barnligt	Tolerant
B	Irriteret	Barnlig	Tolerant
Enig	<i>Irriteret</i>	<i>Barnligt</i>	<i>Tolerant</i>
OS	Vuxet	Naturligt	Slött
A	Voksant	Naturligt	Sløvt/sløjt
B	Voksen	Naturlig	Sløv
Enig	<i>Voksant</i>	<i>Naturligt</i>	<i>Sløvt</i>

OS	Viljelöst	Högtidligt	Missnöjt
A	Viljelöst	Högtideligt	Utilfreds
B	Viljeløs	Høgtidelig	Misfornøjet
<i>Enig</i>	<i>Viljelöst</i>	<i>Högtidligt</i>	<i>Misfornøjet/utilfreds</i>
OS	Förvirrat	Engagerat	Onaturligt
A	Forvirret	Engageret	Unaturligt
B	Forvirret	Engageret	Unaturlig
<i>Enig</i>	<i>Forvirret</i>	<i>Engageret</i>	<i>Unaturligt</i>
OS	Ängsligt	Förnuftigt	Klandrande
A	Ængsteligt	Fornuftigt	Bebrejðende
B	Ængstelig	Fornuftig	Bebrejðende
<i>Enig</i>	<i>Ængsteligt</i>	<i>Fornuftigt</i>	<i>Bebrejðende</i>
OS	Kamratligt	Lyckligt	Kritiskt
A	Kammeratligt	Lykkeligt	Kritisk
B	Kammeratlig	Lykkelig	Kritisk
<i>Enig</i>	<i>Kammeratligt</i>	<i>Lykkeligt</i>	<i>Kritisk</i>
OS	Vänligt	Tungt	Varmt
A	Venligt	Tungt	Varmt
B	Venlig	Tung	Varm
<i>Enig</i>	<i>Venligt</i>	<i>Tungt</i>	<i>Varmt</i>
OS	Självständigt	Oroligt	Tryggt
A	Selvstændigt	Uroligt	Trygt
B	Selvstændig	Urolig	Tryg
<i>Enig</i>	<i>Selvstændigt</i>	<i>Uroligt</i>	<i>Trygt</i>
OS	Nedstämt	Starkt	Lätt
A	Trykket	Stærkt	Let
B	Nedtrykt	Stærk	Let
<i>Enig</i>	<i>Nedtrykt</i>	<i>Stærkt</i>	<i>Let</i>
OS	Vilt	Jäktat	Arbetssamt
A	Vildt	Hektisk/forjaget	Flittigt
B	Vild	Forjaget	Arbejdsom
<i>Enig</i>	<i>Vildt</i>	<i>Forjaget</i>	<i>Flittigt</i>
OS	Nervöst	Dåligt	Sakligt
A	Nervøst	Dårligt	Sagligt
B	Nervøs	Dårlig	Saglig
<i>Enig</i>	<i>Nervøst</i>	<i>Dårligt</i>	<i>Sagligt</i>
OS	Intimt	Explosivt	Lekfullt
A	Intimt	Sprængfarligt/eksplosivt	Legende
B	Intim	Ekspløsiiv	Legende
<i>Enig</i>	<i>Intimt</i>	<i>Ekspløsiivt</i>	<i>Legende</i>
OS	Kallt	Meningsfullt	Hårt
A	Koldt	Meningsfuldt	Hårdt
B	Kold	Meningsfuld	Hård
<i>Enig</i>	<i>Koldt</i>	<i>Meningsfuldt</i>	<i>Hårdt</i>

OS	Stabilt	Osäkert	Harmoniskt
A	Stabilt	Usikkert	Harmonisk
B	Stabil	Usikker	Harmonisk
<i>Enig</i>	<i>Stabilt</i>	<i>Usikkert</i>	<i>Harmonisk</i>
OS	Meningslöst	Instabilt	Solidariskt
A	Meningsløst	Ustabilt	Solidariskt
B	Meningsløs	Ustabil	Solidarisk
<i>Enig</i>	<i>Meningsløst</i>	<i>Ustabilt</i>	<i>Solidarisk</i>
OS	Misslyckat	Rörligt	Livligt
A	Mislykket	Bud: Rodet (jeg er usikker på denne oversættelse)	Livligt
B	Mislykket	Uordentlig	Livlig
<i>Enig</i>	<i>Mislykket</i>	<i>Uroligt</i>	<i>Livligt</i>
OS	Säkert	Aktivt	Lugnt
A	Sikkert	Aktivt	Afslappet
B	Sikker	Aktiv	Rolig
<i>Enig</i>	<i>Sikkert</i>	<i>Aktivt</i>	<i>Afslappet</i>
OS	Känsligt	Tryckt	Kärleksfullt
A	Følsomt	Trykket	Kærligt
B	Følsom	Trykkende	Kærlighedsfuld
<i>Enig</i>	<i>Følsomt</i>	<i>Trykket</i>	<i>Kærlighedsfyldt</i>
OS	Berömmande	Obehagligt	Hindrande
A	Rosende	Ubehageligt	Hindrende
B	Berømmende	Ubehagelig	Hindrende
<i>Enig</i>	<i>Rosende</i>	<i>Ubehageligt</i>	<i>Hindrende</i>
OS	Försigtigt	Öppet	Tillåtande
A	Forsigtigt	Åbent	Frisindet
B	Forsigtig	Åben	Tilladende
<i>Enig</i>	<i>Forsigtigt</i>	<i>Åbent</i>	<i>Rummeligt</i>
OS	Moget	Hänsynslöst	Lätsamt
A	Modent	Hensynsløst	Tager let på tingene
B	Moden	Hensynsløs	Sorgløs
<i>Enig</i>	<i>Modent</i>	<i>Hensynsløst</i>	<i>Sorgløst</i>
OS	Viktigt	Likgiltigt	Misstænksomt
A	Vigtigt	Ligegyldig	Mistænksomt
B	Vigtig	Ligegyldig	Mistænksom
<i>Enig</i>	<i>Vigtigt</i>	<i>Ligegyldigt</i>	<i>Mistænksomt</i>
OS	Spontant	Intolerant	Personligt
A	Spontant	Intolerant	Personligt
B	Spontan	Intolerant	Personlig
<i>Enig</i>	<i>Spontant</i>	<i>Intolerant</i>	<i>Personligt</i>
OS	Ödmjukt	Okänsligt	Spänt
A	Ydmygt	Følelseskoldt/ufølsom	Spændt
B	Ydmyg	Ufølsom	Spændt
<i>Enig</i>	<i>Ydmygt</i>	<i>Følelseskoldt</i>	<i>Spændt</i>
OS	Mjukt	Konstlat	
A	Blødt	Påtaget	

B	Rar	Unaturlig	
<i>Enig</i>	<i>Rart</i>	<i>Påtaget</i>	
OS	Aggressivt	Opersonligt	
A	Aggressivt	Upersonligt	
B	Aggressiv	Upersonlig	
<i>Enig</i>	<i>Aggressivt</i>	<i>Upersonligt</i>	

Bilag 4: Tilbageoversættelse af Familjeklimat

Følgende oversigt viser resultatet af tilbageoversættelsen af ”Familieklimaet”: den originale svenske tekst og den første danske oversættelse (Enig), de to tilbageoversættelser (C & D), og ændringer som følge af eventuelle uklarheder/misforståelser (Ænd).

OS	Familieklimaet
Enig	Familieklimaet
C	Familjeklimatet
D	Familjemiljön
Ænd	(Uændret)
Endelig	(Uændret)

OS	Egen familj	Uppväxt familj
Enig	Egen familie	Plejefamilien
C	Egen familj	Vårdfamiljen
D	Egen familj	Vårdfamiljen
Ænd	(Uændret)	Opvækstfamilie/plejefamilie
Endelig	(Uændret)	Plejefamilie

OS	Hur tycker Du klimatet – stämningen och samspelet i Din familj är: Stryk under minst 15 ord som Du tycker bäst beskriver familjen
Enig	Hvordan synes du klimaet, dvs. stemningen og samspillet, er i din familie. Sæt streg under mindst 15 ord, som du synes bedst beskriver familien.
C	Hur tycker du klimatet, dvs. Stämningen och samspelet, är i din familj. Sätt streck under minst 15 ord, som du tycker beskriver familjen bäst.
D	Hur upplever du att miljön, d v s stämningen och sammanhållningen, är i din familj. Sätt streck under minst 15 ord, som du tycker beskriver familjen bäst.
Ænd	(Uændret)
Endelig	Hvordan synes du klimaet, dvs. stemningen og samspillet er i din familie: Sæt streg under mindst 15 ord, som du synes bedst beskriver stemningen og samspillet i din familie.
OS	Tänker Du på andra ord som Du tycker skulle beskriva Din familj kan Du skriva dem här:
Enig	Kommer du i tanke om andre ord som du synes beskriver din familie kan du skrive dem her:
C	Kommer du på andra ord, som du tycker beskriver din familj, kan du skriva dem här:
D	Kommer du att tänka på fler ord som du tycker passar in på din familj, kan du skriva dem här:
Ænd	(Uændret)
Endelig	(Uændret)

OS	Behaglig	Avvaktande	Hänsynsfullt
Enig	Behageligt	Afventende	hensynsfuldt
C	Behaglig	Avvaktande	Hänsynsfullt
D	Behagligt	Avvaktande	Hänsynsfullt
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Ordnat	Splittrat	Passivt
Enig	Ordentligt	Splittet	Passivt
C	Ordentligt	Splittrat	Passivt
D	Ordentligt	Splittrat/Uppdelat	Passivt
Ænd	Ordnet	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Bra	Okamratligt	Slutet
Enig	Godt	Ukammeratligt	Lukket
C	Bra	Okamratligt	Slutet/tungt
D	Bra	Ovænskapligt	Stængt
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	Fastlåst
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	Fastfrosset
OS	Irriterat	Barnsligt	Tolerant
Enig	Irriteret	Barnligt	Tolerant
C	Irriterat	Barnsligt	Tolerant
D	Irriterande	Barnsligt	Tolererende
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	Fordomsfrit
OS	Vuxet	Naturligt	Sløtt
Enig	Voksant	Naturligt	Sløvt
C	Vuxet	Naturligt	Sløtt/matt
D	Vuxet	Naturligt	Sløtt
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Viljeløst	Høgtidligt	Missnøjt
Enig	Viljeløst	Højtideligt	Misfornøjet/utilfreds
C	Slappt	Høgtidligt	Missnøjt
D	Orkesløst	Høgtidligt	Otillfredstællende/Missnøjt
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	Utilfreds
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Förvirrat	Engagerat	Onaturligt
Enig	Forvirret	Engageret	Unaturligt
C	Förvirrende	Engagerede	Onaturligt
D	Förvirrende	Engagerat	Onaturligt
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Ängsligt	Förnuftigt	Klandrande
Enig	Ængsteligt	Fornuftigt	Bebæjdende
C	Ängsligt	Förnuftigt	Anklagende
D	Ängsligt	Förnuftigt	Bearbetende

Ænd	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Kamratligt	Lyckligt	Kritiskt
Enig	Kammeratligt	Lykkeligt	Kritisk
C	Kamratligt	Lyckligt	Kritiskt
D	Vänskapligt	Lyckligt	Kritiskt
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Vänligt	Tungt	Varmt
Enig	Venligt	Tungt	Varmt
C	Vänligt	Tungt	Varmt
D	Vänligt	Tungt	Varmt
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Självständigt	Oroligt	Tryggt
Enig	Selvständigt	Uroligt	Trygt
C	Självständigt (?)	Oroligt	Tryggt
D	Självständigt	Oroligt	Tryggt
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Nedstämt	Starkt	Lätt
Enig	Nedtrykt	Stærkt	Let
C	Nedtryckt (?)	Starkt	Lätt
D	Nedtryckt	Starkt	Lätt
Ænd	Trist	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Vilt	Jäktat	Arbetssamt
Enig	Vildt	Forjaget	Flittigt
C	Häftigt	Jäktigt	Flitigt
D	Häftigt	Jäktande	Arbetsamt
Ænd	Vildt	Forjaget	Flittigt
Endelig	(Uændret)	Travlt	(Uændret)
OS	Nervöst	Dåligt	Sakligt
Enig	Nervöst	Dårligt	Sagligt
C	Nervöst	Dåligt	Sakligt
D	Nervöst	Dåligt	Sakligt
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Intimt	Explosivt	Lekfullt
Enig	Intimt	Eksplisvt	Legende
C	Intimt	Explosivt	Lekande
D	Intimt	Explosivt	Lekande
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	Fortroligt	Sprængfarligt	(Uændret)
OS	Kallt	Meningsfullt	Hårt
Enig	Koldt	Meningsfuldt	Hårdt
C	Kallt	Meningsfullt	Hårt
D	Kallt	Meningsfullt	Hårt

Ænd	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Stabilt	Osäkert	Harmoniskt
Enig	Stabilt	Usikkert	Harmonisk
C	Stabilt	Osäkert/utryggt	Harmoniskt
D	Stabilt	Osäkert	Harmoniskt
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Meningsløst	Instabilt	Solidariskt
Enig	Meningsløst	Ustabilt	Solidarisk
C	Meningsløst	Ostabilt	Solidariskt
D	Meningsløst	Ostabilt	Solidariskt
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	Loyalt
OS	Misslyckat	Rørigt	Livligt
Enig	Mislykket	Uroligt	Livligt
C	Misslyckat (?)	Oroligt	Livligt/munternt
D	Misslyckat	Oroligt (x2 ?)	Livligt
Ænd	(Uændret)	Uorden	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Säkert	Aktivt	Lugnt
Enig	Sikkert	Aktivt	Afslappet
C	Säkert/tryggt	Aktivt	Ostressande
D	Säkert/tryggt	Aktivt	Avslappnat
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	Roligt
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Känsligt	Tryckt	Kärleksfullt
Enig	Følsomt	Trykket	Kærlighedsfyldt
C	Känsligt	Tryckande	Kärleksfullt
D	Känsløst	Pressat	Kärleksfullt
Ænd	(Uændret)	Presset	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Berømmende	Obehagligt	Hindrande
Enig	Rosende	Ubehageligt	Hindrende
C	Berømmende	Obehagligt	Hindrande
D	Blommande	Obehagligt	Besværligt
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Försigtigt	Öppet	Tillåtande
Enig	Försigtigt	Åbent	Rummeligt
C	Försigtigt	Öppet	Rymligt
D	Försigtigt	Öppet	Rymligt
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	Tilladende
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Moget	Hänsynslöst	Lättsamt
Enig	Modent	Hänsynsløst	Sorgløst
C	Mogent/vuxent	Hänsynsløst	Bekymmenfri
D	Modernt	Hänsynsløst	Sorgløst (?)

Ænd	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Viktigt	Likgiltigt	Misstænksomt
Enig	Vigtigt	LigeGYldigt	Mistænksomt
C	Viktigt	Likgiltigt	Misstænksomt
D	Viktigt	Likgiltigt	Misstænksomt
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Spontant	Intolerant	Personligt
Enig	Spontant	Intolerant	Personligt
C	Spontant	Intolerant	Personligt
D	Spontant	Intolerant	Personligt
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	Fordomsfuldt	(Uændret)
OS	Ödmjukt	Okänsligt	Spänt
Enig	Ydmygt	Følelseskoldt	Spændt
C	Ödmjukt	Känslakallt	Ansträngt
D	Förudmjukande	Känslökallt	Spänt
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	(Uændret)
OS	Mjukt	Konstlat	
Enig	Rart	Påtaget	
C	Rart	Tillgjort	
D	Snällt/sött	Påklitrat/ytligt	
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	
Endelig	(Uændret)	(Uændret)	
OS	Aggressivt	Opersonligt	
Enig	Aggressivt	Upersonligt	
C	Aggressivt	Opersonligt	
D	Aggressivt	Opersonligt	
Ænd	(Uændret)	(Uændret)	
Endelig			

Bilag 5 Oversættelse af "Livets trappetige"

Følgende oversigt viser indholdet af spørgeskemaet 'Ladder of Life'. Den originale engelske ordlyd (OE), de to oversætteres version af oversættelsen (A & B), samt ordlyden af den første danske oversættelsesversion (enig).

OE	Best Possible Life
A	Bedst tænkelige liv
B	Bedst tænkelige liv
Enig	Bedst tænkelige liv
OE	Worst Possible Life
A	Værst tænkelige liv
B	Værst tænkelige liv
Enig	Værst tænkelige liv

OE	Here is a ladder representing the 'ladder of life'. The top of the ladder represents the best possible life for you. The bottom of the ladder represents the worst possible life for you
A	Her er et billede af en stige, der repræsenterer "livets stige" Stigens top repræsenterer det bedst tænkelige liv for dig. Stigens bund repræsenterer det værst tænkelige liv for dig.
B	Her er en figur som repræsenterer "livets trappetige" Trappetigens øverste trin repræsenterer det bedst tænkelige liv for dig. Trappetigens nederste trin repræsenterer det værst tænkelige liv for dig
Enig	Her er en skala som repræsenterer "livets trappetige". Stigens top repræsenterer det bedst tænkelige liv for dig. Stigens bund repræsenterer det værst tænkelige liv for dig.
OE	On which step of the ladder do you feel you personally stand at the present time? PRESENT TIME (1 TO 10)
A	Hvor på stigen føler du, at du står lige nu? LIGE NU (1 TIL 10)
B	På hvilket af trappetigens trin føler du selv at du står netop nu? Nu (1 til 10)
Enig	Hvor på trappetigen føler du, at du står netop nu? NU (1 TIL 10)
OE	On which step would you have stood five years ago? FIVE YEARS AGO (1 TO 10)
A	På hvilket trin stod du for fem år siden? FEM ÅR SIDEN (1 TIL 10)
B	Hvilket trin (ville du have stået på/ stod du på) for fem år siden? For fem år siden (1 til 10)
Enig	Hvor på trappetigen stod du for fem år siden? FOR FEM ÅR SIDEN (1 TIL 10)
OE	Thinking about your future, on which step do you think you will stand about five years from now? FIVE YEARS FROM NOW (1 TO 10)

A	Hvis du tænker på din fremtid, på hvilket trin tror du, at du kommer til at stå om fem år? FEM ÅR FRA NU (1 TIL 10)
B	Når du tænker ud fremtiden, på hvilket trin tror du da, at du vil stå om fem år (fra nu)? Om fem år (1 til 10)
Enig	Når du tænker ud i fremtiden, hvor på trappestigen tror du da, at du kommer til at stå om fem år? FEM ÅR FRA I DAG (1 TIL 10)

Bilag 6 Tilbageoversættelse af 'Livets trappetige'

Følgende oversigt viser resultatet af tilbageoversættelsen af "Ladder of Life": den originale engelske tekst og den første danske oversættelse (Enig), de to tilbageoversættelser (C & D), og ændringer som følge af eventuelle uklarheder/misforståelser (Ænd).

OE	Ladder of life
Enig-DK	Livets trappetige
C	Ladder of life
D	The *Ladder to life OR Life's Ladder
Ændring	(Uændret)
OE	Best Possible Life
Enig-DK	Bedst tænkelige liv
C	Best life imaginable / Best possible life
D	Best life possible
Ændring	(Uændret)
OE	Worst Possible Life
Enig-DK	Værst tænkelige liv
C	Worst life imaginable / Worst possible life
D	Worst life possible
Ændring	(Uændret)
Original	Here is a ladder representing the 'ladder of life'. The top of the ladder represents the best possible life for you. The bottom of the ladder represents the worst possible life for you
Enig-DK	Her er en skala som repræsenterer "livets trappetige". Stigens top repræsenterer det bedst tænkelige liv for dig. Stigens bund repræsenterer det værst tænkelige liv for dig.
C	Here is a scale that represents a 'ladder of life'. The top of the ladder represents the best possible life that you could have. The bottom of the ladder represents the worst possible life that you could have. OR ... represents the best life that you could imagine..... represents the worst life that you could imagine. (Is it the best life that the respondent could possibly be in, or is it the best life that anyone could be in?)
D	Here is a scale which represents "life's Ladder". The top of the ladder represents the best possible life for you. The bottom of the ladder represents the worst life possible for you.
Ændring	(Uændret)
Original	On which step of the ladder do you feel you personally stand at the present time? PRESENT TIME (1 TO 10)
Enig	Hvor på trappetigen føler du, at du står netop nu? NU (1 TIL 10)
C	Where do you feel you stand on this ladder at the present time?

D	NOW (1 to 10) Where do you feel that you are standing on that ladder at the moment? (1) One – (10) Ten
<i>Ændring</i>	<i>På hvilket af trappestigens trin føler du, at du står netop nu?</i> <i>NU (1 TIL 10)</i>
Original	On which step would you have stood five years ago? FIVE YEARS AGO (1 TO 10)
Enig	Hvor på trappestigen stod du for fem år siden? FOR FEM ÅR SIDEN (1 TIL 10)
C	Where did you stand on this ladder five years ago? FIVE YEARS AGO (1 to 10)
D	Where were you standing on the ladder five years ago (!) one –(10) ten.
<i>Ændring</i>	<i>På hvilket af trappestigens trin stod du for fem år siden?</i> <i>FOR FEM ÅR SIDEN (1 TIL 10)</i>
Original	Thinking about your future, on which step do you think you will stand about five years from now? FIVE YEARS FROM NOW (1 TO 10)
Enig-DK	Når du tænker ud i fremtiden, hvor på trappestigen tror du da, at du kommer til at stå om fem år? FEM ÅR FRA I DAG (1 TIL 10)
C	When you think forward into the future, where do you think you will stand on this ladder in five years' time? FIVE YEARS FROM NOW (1 to 10)
D	In the future, where do you think you will be standing on the ladder say in five (5) years (1) one – (10) ten.
<i>Ændring</i>	<i>Når du tænker ud i fremtiden, på hvilket af trappestigens trin tror du da, at du kommer til at stå om fem år?</i>

Bilag 7 Kommentarer fra terapeuterne

Kommentarer fra terapeut 1

Vedr. spørgsmål om familiemedlemmer:

Jeg syntes det er et udmærket spørgeskema der kommer godt rundt om det hele. Der er dog nogle nuancer i nogle af spørgsmålene, jeg gerne vil bemærke. I spørgsmål 6 skriver I: "Han/hun ved hvad jeg tænker inden jeg fortæller om det". Jeg stejler lidt på denne formulering og vil gerne have "han/hun ved hvad jeg tænker", skiftet ud med: "han/hun tror han/hun ved hvad jeg tænker".

Ligeledes i spørgsmål 8; "jeg ved ofte..." bør formuleres: "Jeg har en fornemmelse for..."

Spørgsmål 9 tror jeg vil være svær at forstå; hvad vil det sige at gøre noget sjovt og hvad er det for en utilfredshed. Måske giver det mere mening at skrive: "Han/hun bliver vred/ sur, hver gang jeg gør noget jeg selv vil"

Ligeledes spørgsmål 12: "giver udtryk for utilfredshed". Jeg tror det er for diffust og vil hellere have at der står: bliver vred/ sur på mig.

Spørgsmål 22 syntes jeg skal omformuleres til: "Jeg har besluttet mig for..."

Spørgsmål 28 syntes jeg at man skal skrive: "måde at opføre sig på" i stedet for adfærd.

Vedr. skema om familieklima.

Dette skema syntes jeg virker lidt uoverskueligt. Jeg tror at det at den unge skal vælge mindst 15 kodeord, gør det for uoverskueligt for den unge og syntes derfor man skal vælge langt færre. Maks. 10.

Ift. overskriften tror jeg også det ville give mere mening for den unge, hvis der kun stod: "vælg mindst x ord, som du syntes bedst beskriver din familie"

Kommentarer fra terapeut 2

Jeg har gennemlæst spørgeskemaerne og har kun få kommentar. Synes det er et meget tilgængeligt og overskueligt skema med gode spørgsmål.

Familieklimaet:

Ordene Intim, Eksplosivt og intolerant er nogle ord som jeg kunne forestille mig, at unge vil have svært ved at forstå.

Familiemedlem:

Spørgsmål nr. 22: Hvad skal man svare hvis man er en person som næsten aldrig kritiserer, og ikke bruger megen energi på eller tænker over dette.

Kommentarer fra terapeut 3

Familie klimaet:

..... dvs. stemning, samspil og kommunikation (hvordan der tales der sammen er ofte et stort issue både for den unge og familien, ud over de allerede nævnte emner)

Ellers ok

Sp om fam. medl.

Sp. 29 kan være lidt svær at svare på sådan som mulighederne er.

Ellers ok

Kommentarer fra terapeut 4

Tilbage melding til "Skemaet spørgsmål om familiemedlemmer."

Overskriften/indledningen. Her er lidt kommentarer ift. overskueligheden

Jeg bruger lidt tid på at fokusere, er det mor, far, lillebror osv. Måske skyldes det at overskriften er i flertal?

Måske skulle overskriften være:

F.eks.

Spørgsmål om et familiemedlem.

(du skal udfylde et nyt skema for alle medlemmer)

Dernæst indledningen som måske kan være mere direkte igangsættende til besvarelsen.

F.eks.

Spørgsmålene handler om hvordan det er at leve med din .....

Der er ingen rigtige eller forkerte svar.

Sæt kryds ved det svar du først tænker på.

Husk kun et kryds pr spørgsmål.

Svar venligst på alle spørgsmål.

Spørgsmål 9 og 12.

Jeg synes udtryk for utilfredshed virker lidt fremmet.

Måske er irriteret eller kritiserer mig i en mere direkte form bedre?

Spørgsmål 16.

Psykisk dårligt er måske for generelt eller fremmedartet. Psykisk dårligt er det at reagere indadvendt?

Måske dårligt med mig selv?(ikke fordi det ikke også er generelt)

Spørgsmål 18.

Personlige problemer, hvad er lige det.

Måske svært med sig selv giver mere mening?

Spørgsmål 27. Hvis spørgsmålet er til for at se om svareren tager perspektiv ud fra sig selv er det OK.

Men det tror jeg ikke det er så måske han hun irriterer mig er bedre.?

I forhold til om det indholdsmæssigt er relevant og dækkende i forhold til beskrivelsen af en familie:

Jeg har en fornemmelse at spørgsmålene får undersøgt meget om relationen fra svarer til den spørgsmålet gælder. Men jeg tænker om der ikke mangler noget direkte om at rose hinanden og varme i familien? Og om at gøre noget aktivt sammen.

Jeg synes der er meget om konflikter men måske mangler der spørgsmål om Han/hun er ligeglad eller om han/hun lader mig passe mig selv. Om der er tale om autoritært/autoritativt/eftergivende eller ligeglad forældre system.

Med hensyn til hierarkiet i en familie, mangler der måske også en undersøgelse.

Tilbage melding til skemaet "Familieklimaet."

Sætningen "Hvordan synes du klimaet.....synes jeg virker forvirrende.

Hvad med:

Hvad synes du om stemningen og samspillet i din familie. Du skal sætte streg under mindst 15 af de ord du synes beskriver stemningen og samspillet.

Og så ville jeg overveje at sætte ordene op fortløbende, fordi jeg bruger tid på at spekulere om der er et system i 3 kolonner, og undrer mig over hvorfor der er større linjeafstand i starten.

Kommentarer fra terapeut 5

Har set på det. Vedr. skema familie klimaet, kan jeg stille spørgsmål ved om alle 12-13 årige kender følgende ord og herunder forstår dem korrekt.

Solidarisk-Forjaget (alternativt stresset)- Intolerent (alternative lav tolerance)-(flittigt alternativt aktivt). Ligeledes kan skemaet gøres mere personligt i beskrivelsen står der beskriv familien hvad med beskriv din familie.

Det var lige mine umiddelbare kommentarer til et spændende skema.

Kommentarer fra terapeut 6

Jeg finder spørgeskemaerne let overskuelige og også relevante og forståelige i forhold til indhold og målgruppe. Jeg har en enkelt tanke til spørgsmål 28, hvor nogle unge måske vil være i tvivl om hvad ordet adfærd dækker. Formuleringen kunne evt. lyde: "Jeg forsøger at påvirke hendes måde at være på."

Kommentarer fra terapeut 7

Kommentarer til spørgeskema.

Spørgsmål fra 1-12 må være svært for den voksne i familien at svare på, mener det henvender sig mest til den unge i familien.

Ord som samvittighed, fjendtlighed, utilfredshed kan være svære ord at forholde sig til. Lange sætninger med svære ord kan gøre det svært at svare på for familiemedlemmer.

Spørgsmål som 7 og 10 er klare og konkrete, det gør det nemt at svare på. I det hele taget korte og konkrete spørgsmål hvor det ikke er svært at finde ud af hvad spørgsmålet går ud på.

Spørgsmål 15 kan være svært at svare på, "spekulerer" er et ord der skal bruges tid på at finde ud af hvad der menes.

Spørgsmål 16: Et ord som "psykisk" kan være et svært ord, kan være svært at svare på.

Spørgsmål 24 indeholder flere spørgsmål, svært at svare på.

Spørgsmål som retter sig mod det følelsesmæssige kan være svære at svare på.

Spørgsmålene fra 1-12 skal der bruges tid at svare på.

I det hele taget: Korte og konkrete spørgsmål gør det nemt at svare på. Vigtig at også have fokus på hvordan spørgsmålet er udformet, positivt i stedet for negativt.

Spørgsmålene er relevante og godt dækkende.

Spørgeskema til den unge:

De fleste af ordene kan den unge godt forstå. Det kan være ord som: Intolerant, tolerant, ydmygt, forjaget, fastlåst som kan være svært for den unge at vide hvad betyder.

Bilag 8 De endelige skemaer

Spørgsmål om familiemedlemmer

De følgende spørgsmål handler om, hvordan det er at leve med dit familiemedlem.

Der er ingen rigtige eller forkerte svar. Sæt kryds ved det svar du først kommer til at tænke på. Sæt kun ét kryds ved hvert spørgsmål. Svar venligst på alle spørgsmål.

Svaret gælder (skriv hvilket familiemedlem): _____

Spørgsmål	Svarmuligheder	Næsten aldrig	Sjældent	Jævnligt	Ofte	Næste altid
1.	Han/hun støtter mig i det jeg gør.	☐	☐	☐	☐	☐
2.	Han/hun ved hvordan jeg har det.	☐	☐	☐	☐	☐
3.	Han/hun finder fejl hos mine venner.	☐	☐	☐	☐	☐
4.	Jeg får dårlig samvittighed, når han/hun beder mig om at gøre ting, som jeg har glemt.	☐	☐	☐	☐	☐
5.	Han/hun er uvenskabeligt indstillet over for mig.	☐	☐	☐	☐	☐
6.	Han/hun ved hvad jeg tænker, inden jeg fortæller om det.	☐	☐	☐	☐	☐
7.	Han/hun kan lide mine venner.	☐	☐	☐	☐	☐
8.	Jeg ved ofte, hvad han/hun tænker, før han/hun har fortalt mig det.	☐	☐	☐	☐	☐
9.	Han/hun kritiserer mig hver gang jeg gør noget, jeg synes er sjovt	☐	☐	☐	☐	☐
10.	Han/hun prøver at lave om på mig.	☐	☐	☐	☐	☐

Svarmuligheder		Næsten aldrig	Sjældent	Jævnligt	Ofte	Næste altid
Spørgsmål						
11.	Jeg får dårlig samvittighed, når jeg tænker på ham/hende.	☐	☐	☐	☐	☐
12.	Jeg skal være forsigtig med hvad jeg gør, ellers vil han/hun kritisere mig	☐	☐	☐	☐	☐
13.	Det kan ikke lykkes for mig at få en samtale i gang med ham/hende.	☐	☐	☐	☐	☐
14.	Jeg kritiserer ham/hende.	☐	☐	☐	☐	☐
15.	Jeg tænker på hvordan det skal gå for ham/hende.	☐	☐	☐	☐	☐
16.	Han/hun får mig til at have det dårligt med mig selv.	☐	☐	☐	☐	☐
17.	Jeg er nødt til at bede ham/hende om at opføre sig på en anden måde.	☐	☐	☐	☐	☐
18.	Jeg tror at han/hun har det svært med sig selv.	☐	☐	☐	☐	☐
19.	Jeg er gang på gang nødt til at bede ham/hende om at gøre ting.	☐	☐	☐	☐	☐
20.	Jeg tilsidesætter mig selv for ham/hende.	☐	☐	☐	☐	☐
21.	Det er svært for os at enes.	☐	☐	☐	☐	☐
22.	Jeg beslutter mig for ikke at kritisere ham/hende.	☐	☐	☐	☐	☐
23.	Jeg tænker på hvad årsagerne til hans/hendes opførsel er.	☐	☐	☐	☐	☐
24.	Han/hun gør ting med vilje, som jeg ikke synes om, for at ramme mig eller for at drille mig.	☐	☐	☐	☐	☐

Svarmuligheder		Næsten aldrig	Sjældent	Jævnligt	Ofte	Næste altid
Spørgsmål						
25.	Jeg bliver sur eller irriteret, når han/hun gang på gang kræver noget af mig.	☐	☐	☐	☐	☐
26.	Jeg kan ikke sove pga. ham/hende.	☐	☐	☐	☐	☐
27.	Han/hun irriterer mig.	☐	☐	☐	☐	☐
28.	Jeg forsøger at påvirke hans/hendes måde at være på.	☐	☐	☐	☐	☐
29.	Jeg finder, at han/hun er en alt for vigtig del af mit liv.	☐	☐	☐	☐	☐
30.	Jeg synes meget om ham/hende.	☐	☐	☐	☐	☐

© Kjell Hansson

Familieklimaet

Dato: _____ Navn: _____

☐ Egen familie

☐ Plejefamilie

Hvordan synes du klimaet, dvs. stemningen og samspillet, er i din familie:

Sæt streg under mindst 15 ord, som du synes bedst beskriver stemningen og samspillet i din familie.

Behageligt

Ordnet

Godt

Irriteret

Voksant

Viljeløst

Forvirret

Ængsteligt

Kammeratligt

Venligt

Selvstændigt

Trist

Vildt

Nervøst

Fortroligt

Koldt

Stabilt

Meningsløst

Mislykket

Sikkert

Følsomt

Rosende

Forsigtigt

Modent

Vigtigt

Spontan

Ydmygt

Rart

Aggressivt

© Kjell Hansson

Afventende

Splittet

Ukammeratligt

Barnligt

Naturligt

Højtideligt

Engageret

Fornuftigt

Lykkeligt

Tungt

Uroligt

Stærkt

Travlt

Dårligt

Sprængfarligt

Meningsfuldt

Usikkert

Ustabilt

Uorden

Aktivt

Presset

Ubehageligt

Åbent

Hensynløst

Ligegyldigt

Fordomsfuldt

Følelseskoldt

Påtaget

Upersonligt

Hensynsfuldt

Passivt

Fastfrosset

Fordomsfrit

Sløvt

Utilfredst

Unaturligt

Bebrejdende

Kritisk

Varmt

Trygt

Let

Flittigt

Sagligt

Legende

Hårdt

Harmonisk

Loyalt

Livligt

Roligt

Kærlighedsfuldt

Besværligt

Tilladende

Sorgløst

Mistænksomt

Personligt

Spændt

Kommer du i tanke om andre ord som du synes beskriver din familie kan du skrive dem her:

Livets trappetige

Trappetigens endepunkter:

Bedst tænkelige liv

Værst tænkelige liv

Indledende tekst

Her er en skala som repræsenterer "livets trappetige".

Stigens top repræsenterer det bedst tænkelige liv for dig.

Stigens bund repræsenterer det værst tænkelige liv for dig.

Spørgsmålene

På hvilket af trappetigens trin føler du, at du står netop nu?

NU (1 TIL 10)

På hvilket af trappetigens trin stod du for et år siden?

FOR ET ÅR SIDEN (1 TIL 10)

Når du tænker ud i fremtiden, på hvilket af trappetigens trin tror du da, at du kommer til at stå om et år?

ET ÅR FRA I DAG (1 TIL 10)